

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ἐν Κων/πόλει Γρ. 30

ἐν ταῖς ἐπαρχίαις » 40

ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Φρ. 10

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΡΙΦΑΑΤ ΧΑΝ ΑΡ. 15
ΜΟΥΜΚΑΝΕ - ΓΑΛΑΤΑΤὰ χειρόγραφα
δὲν ἐπιστρέφονται

Ἐκαστον φύλλον Γρ. 1.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Δ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΟΛΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΑΝΤΗ

Ἄσμα πέμπτο.

Ἔτσι στὸ γύρο βρέθηκα τὸ δεύτερο ἀπ' τὸν πρῶτο,
ποῦναι λιγώτερο πλατύς, μὰ πιότερο ἔχει πόνο
καὶ τέτ'ιο πού τ' ἀγκάθια του κάνουν φωνές νὰ
[βγαίνουν.

Ἐκεῖ στήν ὄψη, σκιαχερὸς καὶ τρίζοντας τὰ δόντια
στή θύρα ὁ Μίνως θρόνιασε. Τὰ κρίματα ἐξετάζει,
κρίνει καὶ στέλνει στὴ μεριά πού μετ' ἐξέσπει.
Λέγω πὼς ὅταν ἡ κακὴ ψυχὴ φανῇ μπροστά του
ξεμολογέται, κ' ὁ κριτὴς αὐτὸς τῆς ἁμαρτίας
μετ' οὐρά του ζώνεται τόσες φορές, ὅσα εἶναι
τὰ σκαλοπάτια πού ἡ ψυχὴ νὰ κατεβῇ τοῦ ἀρέσει.
Χιλιάδες συμμαζώνονται παντοτεινὰ σιμά του.

Μετ' ἐξέσπει τῆς καθεμιᾶς γιὰ νὰ κριθῇ πηγαίνει.
Μιλᾷ, ἀκοῦν καὶ στὰ βαθιὰ κατόπι τὶς πετᾷνε.
Μὰ τὴ δουλιὰ του τὴν τρανὴ, σὰν μ' εἶδε, παρα-
[τῶντας:—

— Ἐσὺ πού στὰ βασίλεια τοῦ πόνου κατεβαίνεις,
μὲ λέγει ὁ Μίνως, κοίτταξε καλὰ πὼς μπαίνεις μέσα,
καλὰ σὲ ποιὸν θαρρεύσαι. Κι' ἂς μὴ σὲ ξεγελάσῃ
ἡ θύρα ποῦναι διάπλατη.—Κι' ὁ Δάσκαλός μου
[τότε.—

— Γιατὶ μουγκρᾷς; Τὸ δρόμο του τὸ θλιβερὸ μὴν
[κόβῃς.

Τέτοιο εἶν' τὸ θέλημα Ἐκείνου πού ὅτι θελήσῃ
[κάμει.

Κι' ἀπ' ὅσα σοῦπα πιότερα μὴ μετ' ἐρωτᾷς, τοῦ λέγει.—
Τότε ν' ἀκούω τὶς φωνές τοῦ παραπόνου ἀρχίζω,
τότε μεγάλα κλάμματα χτυπήσανε τ' αὐτιά μου.

Σὲ μέρος ἦρθα πού εἴτανε βουβὸ ἀπὸ κάθε λάμψη,
πού βόιζε σὰ θάλασσα στὴν ὥρα τῆς φουρτούνας,
ὁπότεν ἄνεμο φυσᾷν ἐνάντιον καὶ τὴ δέχονουν.

Τοῦ Τάρταρου ἡ θεοποντή, πού μιὰ στιγμὴ δὲν παύει,
σέρνει στὸ δρόμο τὸ γοργὸ τὶς σκιές καὶ τὶς πληγόνει
κυλῶντας τες καὶ μετ' ἐξέσπει τὴν ἄλληνα χτυπώντας.

Ὅταν στοῦ γύρου φτάσουνε τὶς γκρεμισμένες ἄκρες
ἐκ' εἶναι τὰ γουρλιάσματα κ' οἱ στεναγμοὶ κ' οἱ
[βόγγοι,

ἐκ' εἶναι πού τὴ δύναμη τοῦ Πλάστη βλαστημᾷνε.
Μὲ τέτοια βάσαν' ἄκουσα πὼς τυραννιοῦνται ἐκεῖνοι
πού δοῦλο κάμαν τὴν ψυχὴ στὴν ἀτιμία, στὸν πλοῦτο.

Ὅμοιους μετ' ἐξέσπει τὰ μαυρόπουλα πού στὸν καιρὸ τὸν κρύο,
πυκνὰ κοπάδια καὶ πλατιά, τὰ παίρνει τὸ φτερό τους,
σέρνει τοὺς ἴσκιους τοὺς κακοὺς τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου

Ἀπάνω, κάτω, ἐδῶ κ' ἐκεῖ, δὲν τοὺς κοιμίζει ἐλπίδα
ὅχι μονάχα ἀνάπαψη ποτὲ καμμιὰ πὼς θαύρουν,
μὰ οὔτε ποτὲ πὼς θὰ γενοῦν πιὸ λίγα τὰ δεινὰ τους.

Κι' ὅπως πηγαίνουν, τὸ βραχνὸ ψαλμὸ τους τρα-
[γουδώντας,

μακρὸν χαράκι οἱ γερανοὶ τραβώντας στὸν ἀγέρα,
ἔτ' εἶδα νᾶρχονται, φωνές ἀφίνοντας μεγάλες,
τὶς σκιές πού ὁ ἀνεμοστρόβιλος ἐκεῖνος οὐνεπαίρνει.

Γιὰ τοῦτο λέγω.—Δάσκαλε, ποιοὶ νᾶναι ἐκεῖνοι πού
[ἔτσι.

ὁ μαῦρος ἄνεμος χτυπᾷ;—Κι' αὐτὸς ἀντιλογέται
καὶ λέγει τότε.—Ἀπ' τὶς ψυχές, πού μετ' ἐρωτᾷς, ἡ
[πρώτη,

γλώσσες πολλὰς βασίλεψε, μὰ τόσο μετ' ἐξέσπει
βουτήχτηκε στὴν ἀτιμία πού ὅ,τι παράνομο εἶναι
ἐκείνη δίκιο τῷ καμὲ μετ' ἐξέσπει τὸ δικὸ της νόμο,

ν' ἀποστομώσῃ τὶς φωνές πού τὴν κατηγοροῦσαν,
Κ' εἶν' ἡ Σεμίραμις, πού λέν τὸ Νίνο πὼς εἶχε ἄντρα
καὶ πὼς τοῦ κληρονόμησε τὸ θρόνο στὴ θανή του.

Τὴ γῇ πού τώρα τὸ Σουδὰν βαστάει κυβερνοῦσε.
Ἡ ἄλλη εἶν' ἐκείνη πού ἄπιστη στὴ στάχτη τοῦ
[Σιχαίου

σκοτώθηκε ἀπ' τὸν ἔρωτα. Κατόπι τῆς πετᾷ
κ' ἡ Κλεοπάτρα πού ποτὲ δὲ χόρτασε σ' ἀγάπες.

Τὴν Ἑλέν' εἶδα πού δεινὰ σήκωσε τόσα, κ' εἶδα
τὸν Ἀχιλλεὺς τὸν τρανὸ πού ἀγάπη σβεῖ στὸ τέλος.

Τὸν Πάρη καὶ τὸν Τρῑστάνο καὶ χίλιους ἄλλους ἴσκιους
μ' ἐδειξε μετ' ἐξέσπει τὸ δάχτυλο καὶ μοῦπε τὸνομά τους
ὅπου κατάντησε ὁ ἔρωτας νὰ βγοῦν ἀπ' τὴ ζωὴ μας

Μὰ ὁπότεν τῶν παλληκαριῶν τὰ δυνάματα νὰ λέη
καὶ τῶν παλιῶν τῶν γυναικῶν τὸ Δάσκαλό μου
[ἀκούω

λυπήθηκα καὶ γένηκα σὰν παραλογισμένος.
— Πολὺ ποθοῦσα, Δάσκαλε, τοῦ λέγω, νὰ μιλήσω
σ' αὐτοὺς τοὺς δυὸ πού ἀχώριστοι περνοῦνε τὸ σκοτάδι
καὶ τόσο φαίνονται ἐλαφροὶ στὸν ἄνεμο — Κ' ἐκεῖνος
— Καρτέρα λίγο, πιότερο νὰ μᾶς σιμώσουν, λέει.
Καὶ τότε παρακάλεσ' τους γιὰ τὴν ἀγάπῃ ἐκείνη,
ποὺ τοὺς ἀρπάζει καὶ θάρθουν.—Καὶ μόλις τις κυλάει
ὁ ἀγέρας κατὰ μᾶς—ψυχὲς βασανισμένες, κραῖζω
ἐλάτε νὰ μιλήσουμε, σὰ δὲν τ' ἀρνιέται Κάποιος!..
Σὰν περιστέρια, ποὺ ὁ ἔρωτας φωνάζει, μ' ἀπλωμένα
φτερὰ καὶ πέταγμα γοργὸ περνώοντας τὸν ἀγέρα
γυρνᾶνε στὴ γλυκεῖα φωλιά, κ' οἱ δυὸ ψυχὲς ἐκεῖνες
ἀπὸ τὸ πλῆθος βγαίνοντας ποὺ εἶν' ἡ Διδῶ κυρμένη
καὶ τὸν ἀγέρα τὸν κακὸ χτυπώντας, μᾶς σιμόνουν.
Τόσ' εἶχε δύναμις ἡ φωνὴ ποὺ χύθηκε ἀπ' τὰ στήθεια!
— Ψυχὴ καλὴ κ' εὐγενικὰ, πῶρχεισαι νὰ μᾶς εὖρης
ἀνάμεσ' ἀπ' τὰ κύματα τὰ σκοτεινὰ τοῦ ἀνέμου,
ἐμᾶς ποὺ μέσα σ' αἵματα βουτήξαμε τὸν κόσμον.
Ἄν εἶταν σπλαγχνικὸς γιὰ μᾶς ὁ βασιλιάς τοῦ κόσμου,
θὰ τὸν παρακαλοῦσαμε γαλήνῃ νὰ χαρίσῃ,
σ' ἐσένα ποὺ συμπόνεσες τῇ θλιβερῇ μας τύχῃ.
Ὅ, τι σ' ἐμᾶς γυρεύετε, θ' ἀκούσουμε νὰ πῆτε,
κ' ὅ, τι ἀπὸ μᾶς γυρεύετε ν' ἀκούσετε θὰ ποῦμε,
Ὅσον καιρὸ βουβαίνεται τριγύρω μας ὁ ἀγέρας.
Τὸν τόπο ποὺ γεννήθηκα τὸ πέλαγο τὸ ζώνει,
ὅπου ἔρχεται ν' ἀναπαυτῇ μὲ τὰ παιδιὰ του ὁ
[Πάδος.

Ὁ ἔρως ποὺ τρυφερὲς καρδιὲς τόσο γοργὰ πληγώνει,
ἐμάγεψε κ' αὐτὸν ἐδῶ μὲ τὸ κορμὶ τ' ὠραῖο
ποὺ τώρα πιά στερήθηκα. Μὲ καίει τὸ πῶς ἀκόμα.
Ὁ ἔρως ποὺ νὰ μὴν ἀγαπᾷ καθόλου δὲν ἀφίνει
ἐκεῖνον ποὺ ἀγαπήθηκε μὲ μάγεψε γι' αὐτόνα
μὲ πάθος τόσο δυνατὸ ποὺ δὲ μὲ παρατάει
κ' αὐτὴν ἀκόμη τῇ στιγμῇ καθὼς καὶ σὺ τὸ βλέπεις.
Ὁ ἔρως στὸν ἴδιο ὠδήγησε θάνατο καὶ τοὺς δυὸ μας.
Ἡ Κάϊνα αὐτόνα πῶκοψε τὶς μέρες μας φυλάγει.—
Αὐτὰ τὰ λόγια ἀπ' τὶς ψυχὲς τὰ λυπηρὰ μᾶς ἦρθαν.
Ὅταν ἐκεῖνους ἄκουσα τοὺς πληγωμένους ἴσκιους
Ἐγείρα τὸ κεφάλι μου καὶ τ' ἄφησα γερμένο
ὥς τῇ στιγμῇ ποὺ ὁ δάσκαλος—τὶ συλλογιέσαι—μοῦπε.
Ἄλλοι! τί σκέψεις μάγισσες, ποιὸς φλογισμένος πόθος
στὸ πέρασμα τὸ θλιβερὸ τοὺς ἔφερε—τὸν εἶπα.

Γυρνώντας ὕστερα σ' αὐτοὺς μιῶ καὶ λέω—Φραγ-
[κίσκα,
μὲ λύπησαν τὰ πάθη σου καὶ δάκρυα μὲ φέραν.
Μὰ στὰ γλυκοστενάγματα πῶς, καὶ ποιὰν ὥρα πέσμου
ὁ ἔρως νὰ μάθῃς σ' ἔκαμε τοὺς πόθους σου τοὺς
[πλάνους
Κ' Ἐκεῖνη.—Πόνος πὶὸ σκληρὸς δὲ στάθηκε κανένας

ἀπ' τὴν ἐνθύμησιν παλιῶν κ' εὐτυχισμένων χρόνων
στῆς λύπης τὸν καιρὸ κ' αὐτὸ τὸ ἔξεραι ὁ Δάσκαλός σου
Μ' ἀφοῦ τὸ ριζοβόλημα τόσο ποθεῖς νὰ μάθῃς
τὸ πρῶτο τῆς ἀγάπης μας, θὰ σὲ τὸ πῶ σὰν κάποιους
ποὺ λέγοντας θρηνολογοῦν. Γιὰ νὰ περναῖ ὁ καιρὸς μας,
πῶς μὲ τὰ δίχτυα του ὁ ἔρωτας διαβαζαμε μιὰ μέρα
τὸ Λανσέλλοτο μπέρδεψε. Καθόμαστε μονάχοι,
χωρὶς στὸ νοῦ σκιὰ καμμιὰ. Πολλὲς φορὲς τὰ μάτια
διαβάζοντας κουνήθηκαν καὶ ξεθωρίσαν οἱ ὄψεις.
Μὰ νικηθήκαμε κ' οἱ δυὸ σὲ μιὰ στιγμῇ μονάχα.
Ὅταν τὸ πῶς τὰ γελαστὰ κ' ἀγαπημένα χεῖλη
διαβάσαμε φιλήθηκαν ἀπ' ἔρρωμένο τέτοιο,
αὐτὸς ποὺ δὲ θὰ χωριστῇ ποτέ του πιά ἀπὸ μένα
τρέμοντας σ' ὅλο τὸ κορμὶ μὲ φίλησε στὸ στόμα.
Γαλεῖος εἶταν τὸ χαρτί κ' αὐτὸς ποὺ τὰχε γράφει.
Καὶ δὲ διαβάσαμε ἀπ' ἐκεῖ τὴ μερ' αὐτὴ πὶὸ πέρα.
Ἐκεῖ ποὺ ἡ μιὰ ἀπ' τὶς δυὸ σκιὲς λόγια λαλοῦσε
[τέτοια,
ὁ σύντροφός της ἔκλαιγε τόσο πικρὰ ποὺ ἡ λύπη,
μὲ πῆρε κάθε δύναμις σὰ νᾶγβαινε ἡ ψυχὴ μου,
καὶ σὰν κορμὶ σωριάστηκε ποὺ πέφτει πεθαμένο.

Δ. Πράσινος

KINEZIKH ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ

Ὁ νέος Κουὲ-Γιοῦγγος, γόνος τῆς οἰκογένειας
Οὐάγγ, εἶχε ἀφήσει τὴν ἐπαρχία του Γαὲ-Νίμ, ὅπου
εἶχε γεννηθῇ κ' ἐταξείδευε πρὸς τὰ μεσημβρινὰ μέρη.

Σ' ἓναν ἀπ' τοὺς σταθμοὺς, ποὺ ἔκανε ταξιδεύον-
τας, ἐνῶ ἔδενε τὸ καράβι του στὴν ὄχτη τοῦ ποτα-
μοῦ, παρατήρησε καθισμένη μέσα σὲ μιὰ βάρκα
μιὰ πεντάμορφη κορασίδα. Αὐτὴ ἀσχολημένη στὸ
κέντημά της, ὀλωσδιόλου, δὲν κατάλαβε τὸν ἐρχομὸ του.

Ὁ Κουὲ-Γιοῦγγος ὅμως γιὰ νὰ κινήσῃ τὴν προ-
σοχὴ τῆς ὠραίας, ἄρχισε νὰ ἀπαγγέλλῃ ποιήματα.
Τότε αὐτὴ σήκωσε τὰ μάτια της, τὸν παρατήρησε
μιὰ στιγμῇ, κ' ὕστερα κατέβασε τὸ κεφάλι της καὶ
ἐσκολούθησε τὸ κέντημά της.

Ὁ νέος βλέποντας αὐτὸ τὸ κίνημα, αἰστάνθηκε
τὴν καρδιά του νὰ χτυπᾷ δυνατώτερα ἀπὸ πρὶν.
Εἶπε μέσα του ὅτι δὲν θὰ εἶχε τὸ πολὺ-πολὺ νὰ
κάνῃ παρὰ μὲ κανενὸς ψαρᾶ κόρη, ποὺ πολὺ πιθα-
νὸν νὰ μὴν τῆς ξυνοφαινονταν ἂν τῆς ἔδινε χρήμα-
τα. Ἐβγαλε λοιπὸν ἓνα φλωρί καὶ τῆς τὸ ἔρριξε
τόσον ἐπιτυχημένα ὥστε ἔπεσε ἀπάνω στὸ τελάρο
της. Ἡ κορασίδα πῆρε τὸ φλωρί καὶ τὸ πέταξε μέ-
σα στὸ ποτάμι.

Ὁ Κουὲ-Γιοῦγγος τότε τῆς ἔρριξε ἓνα λαμπρὸ
χρυσὸ βραχιόλι, στολισμένον μὲ πολύτιμα πετράδια

καὶ κυλῶντας ἔπεσε στὰ πόδια τῆς ἀδιάφορης. Αὐ-
τὴν τὴν φορὰ ἐκείνη οὔτε κὰν καταδέχτηκε νὰ ἐγ-
γίξῃ τὸ κόσμημα καὶ ἐσκολούθησε τὸ ἔργο της, χω-
ρὶς νὰ στρέψῃ τὸ κεφάλι της.

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἐπλησίασεν ἓνας ναύτης
στὴν ὄχτη καὶ τράβηξε πρὸς τὴν βάρκα τῆς κορα-
σιᾶς, κ' αὐτὴ ἅμα τὸν εἶδεν ἀπλωσε γρήγορα-γρή-
γορα τὸ ποδάρι της ἀπάνω στὸ βραχιόλι νὰ τὸ κρύ-
ψῃ. Εἶταν αὐτὸς χωρὶς ἄλλο ὁ πατέρας της, διότι
μπαίνοντας στὴν βάρκα, τὴν ἔλυσε, ἄρχισε νὰ λά-
μνῃ δυνατὰ καὶ χάθηκε ἀπ' ἐκεῖ πέρα.

Μανιώδης γιὰ τὴν ἀποτυχία του ὁ νέος ρώτησε
ὄλους τοὺς ναύτες τοῦ καραβιοῦ του, ἀλλ' ἐκείνους
δὲν γινώριζεν, οὔτε τὴν κορασίδα, οὔτε τὸν πατέρα της.
Τότε ὁ Κουὲ-Γιοῦγγος ἔκανε ἀμέσως πανιὰ γιὰ νὰ
κυνηγήσῃ τὴν βάρκα. Ἐκἄναν λοξοδρομιές, ἔψαξαν
καὶ στές δυὸ τέσ ὄχτες τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ δὲν ἦσαν
ποθενὰ ἴχνος. Ἐτσι πέρασαν πολλὲς μέρες σὲ ἀνώ-
φελες ἀναζητήσεις. Κουρασμένος ἀπ' αὐτὲς τέσ ἀ-
νώφελες ἐκδρομὲς ὁ θυμωμένος ἐρωτιάρης τράβηξε
τέλος γιὰ τὸν τόπο του.

Τὴν ἀκόλουθη χρονίᾳ ξαναταξείδευε πρὸς τὰ
μεσημβρινὰ, κ' ἀγόρασε ἓνα καράβι γιὰ νὰ ἐγκα-
τασταθῇ στὸν ποταμὸ. Δὲν εἶχε λησμονήσῃ τὴν εἰ-
κόνα τῆς ἄγνωστης περιφανῆς. Ἀποφασισμένος νὰ
τὴν εὕρῃ μὲ κάθε θυσία, πέρασε τέσ ἡμέρες του, ἐ-
ξετάζοντας τὰ καράβια καὶ ρωτῶντας τοὺς ταξειδιῶ-
τες. Τέλος γινώρισε ὄλους τοὺς ναύτες κ' ὄλους τοὺς
ψαράδες τοῦ τόπου, κ' ὕστερα ἀπὸ ἀκατάπανστες
προσπάθειες ἔξι μηνῶν, δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ
βρῇ οὔτε τὴν νέα, οὔτε τὸν ἄντρα, ποὺ τὴν εἶχε πά-
ρει. Γύρισε λοιπ' νὰ στὸ σπίτι του ἐξαντλημένος ἀπὸ
τὴν κούραση κ' ἄρρωστος ἀπὸ τὴν ἀγάπῃ.

Μιὰ νύχτα ὠνειρεύτηκε ὅτι ἐπισκέπτονταν ἓνα χω-
ριὸ παραποτάμιο. Σταμάτησε μπροστὰ σ' ἓνα σπίτι,
ποὺ εἶχε τὴν πρόσοψή του κατὰ τὸν βορρᾶ. Ἀπὸ
τὴν μισανοιγμένη θύρα τοῦ περιβολιοῦ φαίνονταν
πρασινὲς γεμᾶτες λουλούδια, καὶ διάδρομοι στολισμέ-
νοι κ' ἀπὸ τὰ δυὸ τους πλάγια μὲ μπαμποὺς καὶ
μὲ τὰ ὁμορφα καὶ ξεπεταγμένα στελέχη τους. Μια-
νὴς ἀκακίας κουνιῶνταν στὸν ἀγέρα τὰ δροσερά της
ἄνθια. Ὅλα αὐτὰ φαίνονταν στὸν κοιμισμένον ἐρω-
τιάρη ὥς θέαμα ἄξιο γιὰ τὸν χρωστήρα ἑνὸς ζωγρά-
φου. Περιέφερε αὐτὸ τὸ μαγικὸ περιβόλι κ' ἔφτασε
στὸ σπίτι. Οἱ θύρες εἶταν κλεισμένες. Ἀπὸ τὸ με-
σημβρινὸ μέρος παρατήρησε ἓνα μικρὸ δωμάτιο, ποὺ
προστατεύονταν τὰ παράθυρά του ἐναντίον τῶν ἀχι-
νῶν τοῦ ἡλίου ἀπὸ φύλλα φοινικιάς. Κατῶρθωσε νὰ
ἰδῇ μέσα ἓνα τραπέζι στολισμοῦ μ' ἓναν καθρέφτη
μὲ ἀκάζινο πλαίσιο. Δίπλα στὸν καθρέφτη εἶταν
κρεμασμένο ἓνα φουστάνι, φκισμένο μὲ πολλὴ κα-
λαισθησία. Ἐτοιμάζονταν νὰ τραβηχτῇ, ὅταν βλέπῃ

ἀπὸ μία θύρα, ποὺ ἀνοίξε στὸ βάθος τοῦ μικροῦ
δωματιοῦ, νὰ βγαίνῃ ἡ γνωστὴ του κορασίδα, ποὺ
ἀναζητοῦσε. Αὐτὴ τὸν παρατήρησε καὶ στάθηκε.
Αὐτὸς τὴν χαιρέτισε καὶ τῆς παράστησε τὴν χαρὰ
του, ποὺ τὴν ξανάβλεπε, ἀλλὰ τῆς πρόστεσε, τόσο
εἶχε γυρίσει γιὰ νὰ τὴν βρῇ, ποὺ ἀμφίβαλλε ἂν
σωστὰ τὴν ἔβλεπε, καὶ ρωτοῦσε τὸν ἑαυτὸ του ἂν
δὲν εἶταν παίγνιο κανενὸς ὀνείρου. Θὰ ἐξακολου-
θοῦσε ἀκόμα, ὅταν εἶδε κ' ἐκεῖνον τὸν ναύτην τῆς
βάρκας νᾶρχεται ἀπάνω τους. Τόσο δυσάρεστη ἐντύ-
πωση τοῦ ἔκανε ὁ ναύτης, ὥστε ξύπνησε.

Τ' ὄνειρό του εἶχε μιὰ τέτοια παράδοξη εὐκρί-
νεια ποὺ πίστεψε ὅτι διακρίνε, μέσα σ' αὐτὸ μιὰ
θεϊκὴ υπόδειξη. Ξαναπῆρε θάρρος καὶ δυνάμεις κ' ἄ-
ποφάσισε νὰ ξαναταξείδῃ γιὰ νὰ βρῇ τὸ σπίτι,
ποὺ ὠνειρεύτηκε.

Στ' ἀναμεταξὺ πῆγε νὰ ἐπισκεφτῇ τὸν φίλο του
Σοῦ, ἀνώτερον ὑπάλληλο τοῦ Κράτους, ποὺ εἶχε μιὰ
ἐπαυλὴ στὸ Τσίγγ-Κιάγγ, ἀπάνω στὴν μεσημβρινὴν
ὄχτη τοῦ ποταμοῦ. Καβαλλήκεψε, λοιπόν, καὶ πέρασε
ἀργά, ἀργά τοὺς κάμπους μὲ τέσ πολυποίκιλες τοπο-
θεσίας τους, ποὺ χύνουν δλόγυρα μιὰ ἰδιαίτερη
ὁμορφάδα.

Βυθισμένος στὰ ὀνειροπολήματά του, γοητευμένος
ἀπὸ τὴν θέα τῶν ὁμορφιῶν, ποὺ παρουσίαζε ἡ
Φύση σὲ κάθε βῆμα, ἄφησε νὰ τὸν πάρῃ τὸ ἄλογό
του ὅπου ἤθελε αὐτό, καὶ τέλος δὲν γινώριζε πλέον
ποῦ βρίσκονταν. Ἐνα μικρὸ μονοπάτι, ποὺ πῆρε,
ὅλως διόλου τυχαίως τὸν ἔβγαλε σ' ἓνα πυκνὸ
δάσος, στὰ πρῶτα σπίτια ἑνὸς χωριοῦ, ποὺ εἶταν
ἀπάνω σ' ἓνα ψήλωμα, σὰν ζωγραφιά. Ἀποφάσισε
νὰ ρωτήσῃ ποῦ βρίσκονταν, κ' ἄξαφνα σταμάτησε
κυριευμένος ἀπὸ θαυμασμό, καὶ τρέμοντας ἀπὸ χαρὰ.
Ὅλο τὸ πανόραμα τοῦ ὀνείρου τοῦ ξαναφανίστηκε
μπροστὰ του. Ὁ ἴδιος ὁ κάμπος, τὰ ἴδια τὰ σπίτια
ἀνάρια, ἀνάρια, ψηλὰ στὴν πρασινάδα τῆς ράχης.
Ἐκανε κάμποσα βήματα ἀκόμα. Τὸ ἄλλο τὸν ἔφερε
μπροστὰ στὸ ἐξοχικὸ σπίτι τοῦ ὀνείρου, ποὺ ἔπρεπε
νὰ εἶναι ἡ κατοικία τῆς ἐξαφανισμένης ἄγνωστῆς του.

Μέσα στὸ περιβόλι οἱ ἴδιοι καμπυλωτοὶ του διά-
δρομοι, στολισμένοι κ' ἀπὸ τὰ δυὸ τους τὰ πλάγια
μπαμποὺς, ἡ ἴδια ἡ μεγάλη ἀκακία μὲ τὰ κλαδιά
της γηρμένα ὥς τὴν γῆ, φορτωμένα ἀπὸ δροσερά
ἄνθια, οἱ ἴδιες οἱ πρασιὲς μὲ τὰ ἴδια τὰ λουλούδια,
ταχτοποιημένα μὲ τὴν ἴδια καλαισθησία καὶ στὴν
ἴδια θέσιν.

Μὴ ὠνειρεύονταν καὶ πάλι;

Ἄλλ' ὄχι δὲν ὠνειρεύονταν! Ἐδεσε τὸ ἄλογό του
καὶ μπῆκε μὲ ἀπόφαση στὸ περιβόλι. Ἰδοὺ λοιπόν,
ὁ ἴδιος ὁ διάδρομος, τὸ ἴδιο τὸ σπίτι πρὸς τὸν βορ-
ριά, καὶ τὸ μικρὸ δωμάτιο, ὅπου σὲ λίγο μπῆκε
ἡ νέα.

Αυτή, ἄμα εἶδε τὸν ξένον ἄνθρωπο τρώμαζε.

— Ποιὺς εἶσαι;

Τοῦ εἶπε.

Ὁ ἐρωτημένος εἶταν τόσο πολὺ συγκινημένος, ὥστε δὲν μπόρεσε νὰ τῆς ἀποκριθῇ καὶ στάθηκε κάμποσες στιγμὲς ἀκίνητος, χωρὶς νὰ βγάλῃ λέξη ἀπὸ τὸ στόμα του.

Τέλος, ἔμασε ὅλο τὸ θάρρος του καὶ τῆς εἶπε:

— Ἐλησμονήσατε ἐκεῖνον, ποῦ σὰς εἶχε ρῖξει ἕνα χρυσὸ βραχιόλι στὰ πόδια σας;

— Τὸ βραχιόλι εἶναι στὴν κασσέλλα, ἀλλὰ δὲν ξέρω ποιὸς εἶταν ἐκεῖνος, ποῦ τὴν ρῖξει.

— Ἐγὼ εἴμουν!

Ὑστερα αὐτὴ τοῦ ζήτησε πληροφορίες τί οἰκογένειας εἶταν. Ὁ νέος τῆς ἀποκρίθηκε ἀμέσως σ' ὅλες τὶς ἐρωτήσεις της, τῆς διηγήθηκε ἀκόμα ὅτι εἶχε ἀρρωστήσει, κι' ἀπὸ ποῖο ὄνειρο εἶχε γιαντρευτῇ.

— Εἶσαι ἀπὸ μεγάλη οἰκογένεια... Γιατὶ δὲν ἔχεις παντρευτῇ ὡς τὰ τώρα;

— Ἄν δὲν ἀγαποῦσα ἐσένα θὰ παντρευόμουν ἀπὸ πολὺν καιρόν.

— Εἶχα καταλάβει τὴν καρδιά σου, ἀλλὰ δὲν τολμοῦσα νὰ τὸ εἰπῶ στὸν πατέρα μου. Νομίζω θάκανες καλὰ, ἂν τῷ στείλνες μὲ κάποιον προξενιά. Θὰ συγκινηθῇ ἀπὸ τὴν εὐγένειά σου καὶ θὰ σοῦ δώκῃ τὸ δαχτυλίδι μου. Τραβήξου γιὰ μιὰ στιγμή, γιατί θάρθῃ γλήγορα.

Ὁ νέος ἔκλινε τὸ κεφάλι του, ὡς σημεῖο ὑποταγῆς, καὶ τραβήχτηκε, ἀλλὰ δὲν εἶχε κάνει τρία βήματα κι' ἄκουσε τὴν κορασιά νὰ τὸν προσκαλῇ.

— Ἐχω ἀκόμα κάτι νὰ σοῦ εἰπῶ (τοῦ εἶπε). Λέγομαι Φροῦγγ - Νιούγγα κι' ἡ οἰκογένειά μου Μέγγ.

Ὁ πατέρας μου Κόγγ Λῆς. Μὴ λησμονήσῃς αὐτό.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ νέος παρουσιάστηκε στὸν πατέρα της τὸν Κόγγ - Λῆ. Τὸν δέχτηκε στὸ περιβόλι. Κάθισαν κοντὰ σὲ μιὰ φράχτη ἀπὸ μπαμπούς, κι' ἀρχίσαν νὰ μιλοῦν.

— Εἶμαι ἀπὸ μιὰ μεγάλη οἰκογένεια. (εἶπε ὁ Κουέ - Γιοῦγγος). Ἐμαθα ὅτι ἡ θυγατέρα σου δὲν εἶναι ἀρραβωνιασμένη κι' ἔρχομαι νὰ σοῦ τὴν ζητήσω.

Θὰ σοῦ δώκω ὡς δῶρο τῶν ἀρραβῶνων ἕνα μεγάλο ποσό...

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἔβγαλε ἐπάνω στὸ τραπέζι ἕκατὸ χρυσὰ τάπλα.

— Ἡ θυγατέρα μου, ἐδῶ καὶ κάμποσον καιρό, εἶναι ἀρραβωνιασμένη μ' ἕναν ἄλλον...

— Εἶπε ψυχρὰ ὁ πατέρας. Ὁ Κουέ - Γιοῦγγος κινεῖται καὶ βγήκε ἔξω ἀπὸ τὸ περιβόλι.

Ὅταν κατάπεσε κομμάτι ἡ συγκίνηση του σκέφτηκε τὴν κρίσιμη θέση του. Ἡ Φοῦγγ - Νιούγγα τοῦ εἶχε εἰπῇ ὅτι δὲν εἶταν ἀρραβωνιασμένη, κι' ὁ πατέρας της ἔλεγε ὅτι εἶταν. Πῶς νὰ συμβιβάσῃ αὐτὰ τ' ἀντίθετα;

Μόνον ἕνας ἄνθρωπος μπορούσε ν' ἀναλάβῃ νὰ τὸν συμβουλέψῃ κι' αὐτὸς εἶταν ὁ φίλος του ὁ Σοῦς. Ὁ νέος τὸ ἄλλο πρωὶ πῆγε στὸν Σοῦ καὶ τοῦ εἶπε ὅλη τὴν ἱστορία.

Ὁ Σοῦς τὸν ἐμάλλωσε φιλικὰ, ποῦ δὲν τοῦ εἶχε ἀναφέρει γιὰ τὸν ἐρωτὰ του προτῆτερα.

— Ὁ Κόγγ - Λῆς εἶναι συγγενής μου. (τοῦ εἶπε) Εἶναι μεγάλης οἰκογένειας ἄνθρωπος. Δὲν ἔχει μὲν περιουσία, δὲν εἶναι ὅμως καὶ φτωχός, καὶ δὲν κάνει τὸν ψαρά ἀπ' ἀνάγκη.

Ὑστερα ἔστειλε τὸν γιό του νὰ μιλήσῃ γ' αὐτὸ τὸ συνοικέσιο στὸν Κόγγ - Λῆ.

Ὁ πατέρας τῆς Φοῦγγ - Νιούγγας ἀπάντησε:

— Δὲν εἶμαι πλούσιος, ἀλλὰ δὲν πούλω καὶ τὴν θυγατέρα μου. Ὁ Κουέ - Γιοῦγγος ἦρθε νὰ μοῦ προσφέρῃ χρήματα μὲ τὴν ἰδέα νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν συναίνεσή μου. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ δὲν ἐδέχτηκα τὴν πρότασή του. Τώρα, ποῦ μαθαίνω τὴν ἐκτίμησή τοῦ πατέρα σου, ἀλλάζω γνώμη κι' εὐκολώτερα μάλιστα, ποῦ ἡ θυγατέρα μου ὡς τὰ σήμερα ἔχει ἀρνηθῇ ὅσες προτάσεις τῆς ἔγειναν. Θὰ τῆς πῶ τὴν πρότασή σου. Σοῦ τὸ προλέγω ὅμως ὅτι τὴν ἀφίνω ὁλοσδιόλου ἐλεύτερη νὰ σοῦ εἰπῇ *ναὶ* ἢ *ὄχι*.

Ἔτσι θὰ εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ἔχῃ νὰ παραπονιέται ἀργότερα ἐναντίον μου.

Ὁ Κόγγ - Λῆς μίλησε στὸ δωμάτιο τῆς θυγατέρας του καὶ βγήκε ἀμέσως.

— Τὸ συνοικέσιο θὰ γένῃ (εἶπε.) Ἡ ἐπιθυμία τοῦ φίλου τοῦ πατρός σου ἱκανοποιήθηκε.

Ὑστερα πῆρε στὰ χέρια του ἕνα ἡμερολόγιο καὶ διάλεξε μιὰ εὐδαίμων ἡμέρα, γιὰ τὴ τελετὴ τοῦ γάμου.

Περὶ τὸ νὰ ζωγραφίσουμε τὴν χαρὰ τοῦ Κουέ - Γιοῦγγου. Ἀγόρασε μιὰ λαμπρὴ κανίστρα καὶ δὲν ἤξερε τί δῶρα νὰ πρωτοβάλῃ μέσα γιὰ νὰ δεῖξῃ τὴν εὐγνωμοσύνη του πρὸς τὴν νέα.

Τέλος ἦρθε καὶ ἡ ἡμέρα τῆς εὐτυχίας. Ὁ ἀρραβωνιαστικὸς ἐδέχτηκε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ πατρός της τὴν Φοῦγγ - Νιούγγα καὶ τὴν ὠδήγησε στὸν νυμφικὸ θάλαμο, ὅπου ὕστερα ἀπὸ τὴν τελετὴ ἔγεινε γυναῖκα του.

Τρεῖς ἡμέρες ἀργότερα ὁ Κουέ - Γιοῦγγος πῆρε ἄδεια ἀπὸ τοὺς φίλους του καὶ ἀπὸ τὸν πεθερό του γιὰ νὰ φέρῃ τὴν γυναῖκα του στὸ σπίτι του. Μπῆκαν σ' ἕνα καράβι γιὰ νὰ ταξιδεύουν αὐτὸν τὸν ποταμό, ποῦ εἶχε γένει ἡ αἰτία νὰ πρωτογνωριστοῦν.

Τὴν ἴδια νύχτα, ποῦ εἶταν τὸ καράβι ἀγκυροβολημένο καὶ ὅλοι ἐκοιμοῦνταν, τὸ νεαρὸ ζευγάρι ὠμιλοῦσε γιὰ τὰς χαρὰς. ποῦ τὸ περίμεναν καὶ γιὰ τὰς λύπες, ποῦ εἶχαν περάσει πλεῖα.

— Ἐδῶ, (εἶπε ὁ Κουέ - Γιοῦγγος) σὲ πρωτόειδα τὴν περασμένη χρονιά. Ἰδόντας σε μέσα σὲ μιὰ βάρκα, σὲ πῆρα γιὰ θυγατέρα βαρκάρη. Δὲν ἤξευρα τὴν οἰκογένειά σου. Ποῦ ἐπηγαίνετε τότε;

— Ἐχω ἕναν θεῖο, ποῦ κατοικεῖ τὴν βορεινὴ ὄχτη τοῦ ποταμοῦ. Ὁ πατέρας μου εἶταν ἀναγκασμένος νὰ πάῃ νὰ τὸν ἰδῇ κι' ἔλαμνε ὁ ἴδιος. Συναπαντηθήκαμε ὅλως διόλου τυχαίως τὴν ἡμέρα ποῦ μὲ πῆρε ὁ πατέρας μου μαζί του. Ὅταν σὲ ἄκουσα νὰ τραγουδᾷς, σὲ πῆρα γιὰ κανένα ποιητῇ, ἢ φοιτητῇ καὶ σὲ παρατήρησα. Ἀλλ' ὅταν μοῦ ἔρριξες τὸ φλωρί, τὸ πῆρα γιὰ προσβολή, μ' ὅλη μου τὴν φτώχεια. Ὑστερα ὅταν κύλησε τὸ βραχιόλι σου ἐκεῖ ποῦ εἴμουν ἐγὼ, ἄρχισα νὰ γελῶ μὲ τὴν τυφλαμὰρα ποῦ σὲ ἐμπόδιζε νὰ ἰδῇς ποιά γυναῖκα προσπαθοῦσες μὲ χρυσὰ πράγματα. Ἄν ὁ πατέρας μου, ποῦ πλησίαζε νάρθη ἔβλεπε τὸ βραχιόλι, θὰ σ' ἔκαμνε νὰ μετανοιώσῃς γιὰ τὸ λάθος σου. Γι' αὐτὸ κι' ἔκρυψα τὸ βραχιόλι μὲ τὸ πόδι μου, γιατί σὲ εἶχα ἀγαπήσει καὶ κι' ἀπὸ τότε ἀρνήθηκα ὅλες τὰς προξενιές, ποῦ μοῦ εἶχαν στείλει. Σὲ περίμενα πάντα.

— Εἶσαι ὡμορφὴ καὶ καλὴ καὶ κατεργάρα, (εἶπε ὁ ἄντρας), ἀλλ' εἶμαι κι' ἐγὼ κατεργάρας πλεὺς μεγάλος ἀπὸ σένα, (ἐπρόσπεσε γιὰ νὰ τὴν πειράξῃ) καὶ σ' ἔχω ἀπατήσῃ σὲ κάτι.

— Σὲ τί;

Δὲν ἀπάντησε παρὰ μ' ἕνα μειδίαμα.

— Σὲ τί; (ξανάειπε) Πέ μου το!

— Ἐ! λοιπὸν (τῆς εἶπε γιὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰ πειράγματά του.) Πρέπει νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ, διότι πλησιάζουμε στὸ σπίτι μου καὶ θὰ τὸ μάθῃς, καὶ χωρὶς νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ. Ἐχω κι' ἄλλη γυναῖκα σπίτι μου ἀπὸ προτύτερο γάμο!

Αὐτὴ ἐμειδίασε μὴν πιστεύοντας τίποτε. Ἀλλ' ὁ Κουέ - Γιοῦγγος τῆς ἐπανάλαβε ὅτι εἶταν παντρεμένος μὲ πρώτη γυναῖκα, θυγατέρα τοῦ Προέδρου Βόη. Τῆς τὸ εἶπε τόσο σοβαρά, ὥστε αὐτὴν τὴν φορὰ τὸ ψέμα του εἶχεν ὅλον τὸν χαρακτήρα τῆς ἀλήθειας.

Ἡ Φοῦγγ - Νιούγγα ὠχρίασε πολὺ. Δὲν εἶπε λέξη, ἀλλὰ σηκώθηκε καὶ βγήκε ἀπὸ τὸν θαλαμίσκο της Ὁ σύζυγός της ἄκουσε κάτι γλήγορα βήματα, ὕστερα ἀκουλούθηκε ἕνας γδοῦπος σώματος ποῦ ἔπεσε στὸ νερό. Σηκώθηκε μ' ἕνα πῆδημα καὶ πετάχτηκε στὴ γέφυρα τοῦ καραβιοῦ. Ἡ γυναῖκα του εἶχε γίνει ἄφαντη καὶ τὸ μαῦρο νερὸ δὲν ἔδειχνε κανένα ἔχνος τῆς ἀπελπισμένης.

Στὲς φωνὲς τοῦ ἀπελπισμένου συζύγου ἔτρεξαν ναῦτες καὶ ἐπιβάτες. Οἱ βουτηχτάδες στὰ χαμένα ζήτησαν νὰ σώσουν τὴν καμμένη... δὲν μπόρεσαν νὰ τὴν βροῦν, Ἐφεξε. Ὁ Κουέ - Γιοῦγγος διάταξε νὰ ἐρευνήσουν τὸν ποταμὸ σ' ὅλο τὸ μᾶκρος του, γιὰ ν' ἀνασύρουν τοῦλάχιστον τὸ σῶμα ἐκείνης, ποῦ ἔχει σκοτώσει μὲ τὸν ἀνόητον ἀστεϊσμό του. Ἀλλ' ἡ θλιβερὴ αὐτὴ εὐχαρίστηση δὲν τοῦ ἔγεινε, κι' ἀναγκάστηκε νὰ πάψῃ τὰς ἀναζητήσεις του.

Ἐγύρισε σπῖτι του μὲ τὴν καρδιά του καταφαγωμένη ἀπὸ τὴν συνείδησή του. Ἡ εἰκόνα τῆς γυναικὸς του, ποῦ λάτρευε, εἶταν ἀδιάκοπα μπροστὰ στὰ μάτια του. Εἶχε τὴν καρδιά του βαλαντωμένη καὶ μετάνιωμε γιὰ τὸν ἀστεϊσμό, ποῦ τοῦ εἶχε καταστρέφει γιὰ πάντα τὴν εὐτυχία τῆς ζωῆς του. Σκέφτονταν τί θ' ἀπαντοῦσε στὸν πεθερό του, ὅταν θάρχονταν νὰ ἰδῇ τὴν θυγατέρα του.

Τρομασμένος ἀπ' αὐτὴν τὴν ἰδέα, ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπῖτι του κι' ἐπῆγε νὰ κρυφθῇ στὸ σπῖτι τῆς μεγαλύτερης ἀδερφῆς του, ποῦ εἶταν παντρεμένη μ' ἕναν ἀξιωματικὸ στὸ Κοῦ - Νιάγγ. Πέρασε ἐκεῖ δυὸ ἀκέρια χρόνια.

Τέλος ἀποφάσισε νὰ γυρίσῃ σπῖτι του, ὅπου θὰ ζοῦσε στὸ πένθος καὶ στὴν θλίψη.

Στὸ δρόμο τὸν ἐπίασε μιὰ θύελλα καὶ ζήτησε νὰ καταφύγῃ σ' ἕνα μικρὸ σπῖτι, ποῦ εἶταν χωρὶς ἄλλο φτωχῶν ἀνθρώπων. Ἐκεῖ ἦρε μιὰ φτωχογυναῖκα ποῦ ἔπαιξε μ' ἕνα μικρὸ παιδί, ἢ γυναῖκα ἠθέλησε νὰ φέρῃ τὸν ξένο στὴν αἴθουσα. Τὸ παιδί ἄρχισε νὰ χαμογελᾷ στὸν Κουέ - Γιοῦγγο σὰν νὰ τὸν γνώριζε ἀπὸ πρὶν, καὶ νὰ τοῦ ἀπλόνη τὰ χεράκια του. Ὁ νέος καταγοητευμένος ἀπὸ τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν εὐγένεια τοῦ μωροῦ, τὸ πῆρε στὰ γόνατά του κι' ἄρχισε νὰ παῖξῃ μ' αὐτό.

Ἡ βροχὴ ἔπαψε. Ὁ ξένος σηκώθηκε νὰ φύγῃ, δίδοντας τὸ παιδί στὴν γριά. Τότε τὸ παιδί ἄρχισε νὰ κλαίῃ, νὰ φωνάζῃ, ν' ἀπλόνη τὰ χέρια του στὸν νέον του φίλο, φωνάζοντάς του: «Πατέρα! πατέρα!»

Ἡ γριά ἐπῆγε τὸ παιδί σ' ἄλλο δωμάτιο, ὃ δὲ Κουέ - Γιοῦγγος ἐκίνησε νὰ φύγῃ, ὅταν μιὰ νεῖα γυναῖκα βγήκε ἄξαφνα μπροστὰ του, κρατώντας τὴν ἀγκαλιά της τ' ὠραῖό της μωρό, ποῦ ἔκλαιε ἀκόμα.

— Δὲν ἔχεις καρδιά; (εἶπε στὸν Κουέ - Γιοῦγγο). Τολμᾷς νὰ φύγῃς, ἀφίνοντας τὸ τέκνο σου;

Ὁ Κουέ - Γιοῦγγος ἀνατρίχιασε στὸν ἦχο τῆς φωνῆς της. Σήκωσε τὰ μάτια του κι' ἀναγνώριζε τὴν γυναῖκα. Στὴν ἀρχὴ δὲν μπόρεσε νὰ μιλήσῃ. Ἐπίασε τὸ χέρι τῆς Φοῦγγ - Νιούγγας καὶ μὲ παλμούς τῆς καρδιάς του τῆς ἔδωκε νὰ ἐννοήσῃ ὅτι εἶχε πάρει στὸ σοβαρὸ ἕναν ἀσχημὸν ἀστεϊσμό. Ὁρκίστηκε στὸν οὐρανὸ καὶ στὸν ἥλιο, ὅτι δὲν εἶχε πάρει ποτὲ ἄλλη γυναῖκα ἀπ' αὐτὴν. Τέλος αὐτὴ ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά του κι' ἔκλαψαν καὶ οἱ δύο πικρά.

Ὅταν ἠσύχασαν λίγο, ἦρθε ἡ ἀράδα της νὰ τοῦ διηγηθῇ τὰς περιπέτειες τῆς ζωῆς της, ἀπὸ τὴν στιγμή, ποῦ ἐπιχείρησε ν' αὐτοκτονήσῃ. Ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ, ποῦ, κατοικοῦσε τότε, ὁ Μόγγος ἔταξεῖδε μετὰ τὴν γυναῖκα του γιὰ τὸ Νὰν - Χάι. (Μεσημβρινὴ θάλασσα). Ἀκουσαν τὸ πλατάγισμα, ποῦ ἀκολούθησε τὸ πέσιμο τῆς Φοῦγγ - Νιούγγας καὶ στάθηκαν ἀρκετὰ τυχεροὶ νὰ τὴν σώσουν λιπόθυμη.

Τὸ πλοῖό τους ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του. Ὅταν ἡ Φοῦγγ-Νιούγγα ἦρθε στὸν ἑαυτὸ της εἶταν μα-
νιασμένη ἐναντίον τοῦ ἀντρός της, κι' ἐτσι δὲν ἐπι-
χείρησε νὰ τὸν συναντήσῃ. Οἱ σωτήρες της εἶτανε
περασμένοι στὴν ἡλικία κι' ἀκλήροι. Τοὺς ἀκολού-
θησε κι' ἔμεινε εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴ φιλία τους
κι' ἀπὸ τὴν λεπτότητα τῆς συμπεριφορᾶς τους, κι'
αὐτοί, τὴν υἱοθέτησαν.

Ἐννιά μῆνες, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπελπισμένη ἀπό-
πειρά της γέννησε ἕνα ὁμορφο παιδί, ποῦ τοῦ εἶχε
θανυμάσει τὴν χάρη, καὶ τὴν υγεία ὁ Κουὲ-Γιούγγος
χωρὶς νὰ γνωρίσῃ ἀκόμα, ὅτι κρατοῦσε στὰ γόνατά
του τὸ ἴδιο του τὸ τέκνο. Ἡ γυναῖκα αἰστάνθηκε
ζωηρότερα τότε ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ τὴν ἐπιθυμία
νὰ ξαναἰδῇ τὸν ἀντρα της, ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι θὰ συ-
ναπαντιῶνιαν στὸ σπίτι του μὲ μιὰ ἀντίζηλη τὴν
κρατοῦσε πάντα δεμένη καὶ δίβουλη.

Ὁ Κουὲ-Γιούγγος εἶχε βρῇ τὴν γυναῖκα του κι'
ἀγκάλιαζε τὸ παιδί του. Μόλις αἰστάνονταν τὸν ἑαυτὸ
τον ἄξιον τόσης εὐτυχίας. Ἀλλ' ὑποσχέθηκε νὰ διορ-
θώσῃ στὸ μέλλον τὸ κακό, ποῦ εἶχε κάνει μὲ τὰ λό-
για του. Τέλος ἐπῆρε τὴν γυναῖκα του, τὸ παιδί του
καὶ τοὺς ψυχογονιούς της καὶ τοὺς πῆγε σπίτι του.

Ὁ Κόγγ-Λῆς ἦρθε ὕστερα ἀπὸ λίγον καιρὸ νὰ
τοὺς ἰδῇ καὶ συνένεσε νὰ περάσῃ κάμποσον καιρὸ
μαζύ τους. Ἀπὸ τότε ἐξῆσαν ὅλοι εὐτυχημένοι, μὲ
μεγάλῃ ἀγάπῃ, ποῦ τοὺς ἔκανε νὰ λησμονήσουν ὅσες
θλίψεις καὶ στενοχώριες εἶχαν περάσει.

Τσιέγγ-Κι-Τόγγ

(Μετάφ. Χ. Χρηστοβασίλη).

Η ΡΑΓΙΣΜΕΝΗ ΚΑΜΠΑΝΑ

Εἶναι πικρὸ μὰ κι' γλυκὸ σὰν πέφτει ἔξω τὸ χιόνι,
νὰ κάθεσαι, ν' ἀκοῦς κοντὰ στὴ φλόγα ποῦ ὅλο πᾶλλει,
τὸν κρότο τοῦ καμπαναριοῦ, ποῦ σιγαλὰ σηκώνει
τὶς μακρυνὲς ἐνθύμησες ὅταν τὴ νύχτα ψάλλει.

★

Εὐτυχημένη κι' ἀγρυπνῇ μὲ τὸ γερό λαιμὸ της
καμπάνα, ποῦ στὰ γερατειὰ δύναμη τόση δείχνει
ὅπως ὁ γέρος ἀγρυπνᾷ μὲς τῇ σκιερῇ στρατιῶν της
κι' ἐκείνη τὴ θρησκευτικὴ φωνή της πάντα οἶχτει

★

Ἐμένα, ράγισε ἡ ψυχὴ μου, κι' ὅταν λυπημένη
θέλει τραγοῦδια τὸν ὑγρὸν ἀέρα νὰ γεμίσῃ,
μοιάζει, τὴ νύχτα, ἡ σιγαλὴ φωνή της ἡ οὖρσμένη.

★

Μὲ πληγωμένον βογκητό, ποῦ ἔχουνε λησμονήσει,
θαμμένο μὲς σὲ πτώματα, σ' αἶμα γεμάτῃ λίμνη,
κι' ἀκίνητος, σιγά, σιγά, σ' ἀπειροὺς κόπους οὖρνει.

(Βωδελαίε).

Χ. Ε.

ΟΧΤΑΣΤΙΚΑ

Τὰ προικιά της πλάϊ σ' ἐκείνον χαμηλόθωρα κεντᾷ,
Καὶ τῆς πρώτης μου ἀγάπης μαῦρα σάβανα ἐτοι-
μάζει.

Κι' οὔτε κὰν γυρνᾷ ν' ἀκούσῃ τί τὴν ψέγει σιγανὰ
Στὸ παράθυρο ἡ λεβάντα ποῦ ἀπὸ φοβικὴ μαρα-
ζιάζει.

Ὅμως σὺ φτωχὴ ψυχὴ μου ποῦ σὲ ἀτίμασαν αἰσχρά,
Μὲς στὸ δεῖλι ποῦ αἶμα στάζει ζήτηε τὴν παρηγοριά.
Καὶ τὰ ξάνθινα μαλλιά της μελετῶντας ὥσαννά,
ψάλλε, κ' ἔπειτα συχώρνα τὴν ἀνείπωτην ἀπιστία.

Τώνης Χριστίδης.

Δ. ΤΟΛΣΤΟΗ

ΤΟ ΖΩΝΤΑΝΟ ΠΤΩΜΑ

Δράμα σὲ 6 πράξεις καὶ 12 εἰκόνες.

ΕΙΚΟΝΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Κάμαρη γύφτικη.

Ὁ χορὸς ψάλλει τὴν «Καναβέλλα». Ὁ Φέγγιας
κοίτεται μπρούμυτα στὸν καναπέ, χωρὶς ζακέτο. Ὁ
Ἀφρέμωβ κάθεται στὴν καρέκλα ἀντίκρου στὸν ἀρ-
χηγὸ τοῦ χοροῦ. Ἐνας ἀξιωματικὸς κάθεται κοντὰ
στὸ τραπέζι ποῦ εἶναι τοποθετημένα ἀπάνω ποτή-
ρια καὶ σαμπάνιες. Κάθεται ἐπίσης κι' ἕνας μουσι-
κὸς κοντὰ στὸ τραπέζι καὶ παίρνει σημειῶσες

Ἀφρέμωβ. Φέγγια, κοιμᾶσαι;

Φέγγιας. (Σηκώνεται). Μὴ μιλάτε. Τώρα
θὰ ποῦν τὴν «Ἀβράδυνη».

Γύφτος. Ὁχι, Θόδωρε Βασιλέβιτς. Τώρα
νὰ τραγουδήσῃ ἡ Μάσσα μονάχη της.

Φέγγιας. Αἶ, καλὰ λοιπόν. Κατόπι τὴν
«Ἀβράδυνη». (Ξαναπλαγιάζει).

Ἀξιωμ. Τὴν «Κακὴ ὥρα».

Γύφτος. Σύμφωνοι;

Ἀφρ. Ἄς εἶναι.

Ἀξιωμ. (Τοῦ μουσικοῦ). Τί κάνατε; Τὸ...

Μουσικὸς. Ἀδύνατο, κάθε φορὰ καινούρια,
καὶ μάλιστα κάποια σκάλα εἶναι ἀλλοιότικη,
νὰ ἐδῶ. (Φωνάζει τὴ τσιγγάνα ποῦ τότε βλέ-
πει). Αὐτὸ πῶς εἶναι; (Σιγανοτραγουδᾷ).

Τσιγγάνα. Ἀ, ἔτσι, ὦραϊα.

Φέγγιας. (Ἀνασηκώνεται). Δὲ θὰ τὸ γράψῃ,
κι' ἂν τὸ γράψῃ θὰ τὸ χῶσῃ σὲ καμμιὰ ὄπερα
καὶ θὰ τὸ βρωμίσῃ. Ἐλα, Μάσσα, ἀρχίσε τοῦ-

λάχιστο τὴν «Ὁρα», πάρε τὴν κιθάρα. (Ση-
κώνεται, καθίζει μπροστὰ της καὶ τήνε βλέπει
κατάματα. (Ἡ Μάσσα τραγουδᾷ). Ἀ! αὐτὸ
εἶναι ὦραϊο. Μπράβο, Μάσσα. Αἶ, τώρα τὴν
«Ἀβράδυνη».

Ἀφρ. Ὁχι, στάσου. Πρῶτα τὸ δικό μου
τὸν ἐπικηδεῖο.

Ἀξιωμ. Γιατί τὸν ἐπικηδεῖο;

Ἀφρ. Γιατί ἄμα πεθάνω... μὲ καταλα-
βαίνεις, θὰ πεθάνω, θὰ κοιτώμαι στὸν τάφο,
θάρτουν οἱ Γύφτοι... καταλαβαίνεις; Τέτοια
διάδηκη κάνω στὴ γυναῖκα μου. Θὰ τραγουδή-
σουν τὸ λοιπὸν καὶ τότε ἐγὼ θὰ πηδῶξω ἀπ' τὸν
τάφο ἔξω, καταλαβαίνεις; (Τοῦ μουσικοῦ). Νὰ τί
νὰ γράψῃς! Μπρὸς λοιπόν! (Οἱ Γύφτοι τρα-
γουδοῦν).

Ἀφρ. Πῶς; Τὰ «παλληκάρια μου» πότε;
(Οἱ Γύφτοι τραγουδοῦν. Ὁ Ἀφρ. χορεύει. Οἱ
Γύφτοι χαμογελοῦν ξεκολοιθώντας τὸ τραγοῦδι
καὶ χτυπώντας τὶς παλάμες. Ὁ Ἀφρ. καθίζει.
Τὸ τραγοῦδι παύει).

Γύφτοι. Ἀἶ, Μιχαήλ Ἀντρέγεβιτς, σὰν κα-
θαφτὸ Γύφτος!...

Φέγγιας. Αἶ, τώρα τὴν «Ἀβράδυνη». (Οἱ
Γύφτοι τραγουδοῦν). Νὰ αὐτὸ ναί! Αὐτὸ ναί!
Περίεργο πράμα! Καὶ ποῦ γίνεται αὐτό, ποῦ
λέγεται μέσα σὲ τοῦτο τὸ τραγοῦδι; Ἀχ, τί
ὦραϊα! Γιατί ὅμως ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐνθουσιάζεται
σ' ἕναν τέτοιο βαθμὸ καὶ νὰ μὴν μπορῇ νὰ βα-
στᾷ τὸν ἐνθουσιασμό του πάντα!

Μουσικὸς. (Γράφει). Ναί, εἶναι πολὺ πρω-
τότυπο.

Φέγγιας. Ὁχι, πρωτότυπο, ἀλλὰ ἀληθινό.

Ἀφρ. Αἶ.... Σαῖς τώρα ξεκουραστήτε. (Παίρ-
νει τὴν κιθάρα καὶ καθίζει κοντὰ στὴν Κάκια).

Μουσικὸς. Στὴν οὐσία εἶναι καλὸ, μόνο ὁ
ρυθμὸς....

Φέγγιας. (Γνέφει μὲ τὸ χέρι του, παγαίνει
σιμὰ στὴ Μάσσα καὶ καθίζει πλάγι της στὸν
καναπέ). Ἀχ Μάσσα, Μάσσα, πῶς μοῦ ἀνα-
ποδογυρίζεις ὅλα τὰ σωτικά μου!

Μάσσα. Ἀλλ' ἐγὼ τί σὰς ζήτησα;

Φέγγιας. Τί; Χρήματα; (Βγάζει ἀπ' τὴν
τῆσπῃ τοῦ παντελονιοῦ του). Νά, πάρε.

Μάσσα. (Γελά, παίρνει τὰ χρήματα καὶ τὰ
χώνει στὴ ζώνη της).

Φέγγιας. (Στοὺς Γύφτους). Ὅρσε καὶ ξεμ-
πέρδευε. Μοῦ ἀνοίγει τὰ οὐράνια καὶ ζητᾷ ἐλεη-
μοσύνη γιὰ τὴν ψυχὴ μου. Μωρ' ἐσὺ δὲν τὰ
νοιώθεις καθόλου αὐτὰ ποῦ κάνεις.

Μάσσα. Πῶς δὲν τὰ νοιώθω, τὰ νοιώθω

πολὺ καλὰ. Γιὰ 'κείνον ποῦ ἀγαπῶ προσπαθῶ
νὰ τραγουδῶ καλῆτερα.

Φέγγιας. Ἐμένα μ' ἀγαπᾷς;

Μάσσα. Φαίνεται πῶς σ' ἀγαπῶ.

Φέγγιας. Περίεργο αὐτό! (Τήνε φιλεῖ. Οἱ
Γύφτοι κ' οἱ Γύφτισσες φεύγουν. Μένουν τὰ ζεύγη).

Φέγγιας. Μὰ ἐγὼ εἶμαι παντρεμένος ἄνθρω-
πος. Κι' ἐσένα ὁ χορὸς δὲν σ' ἀφίνει.

Μάσσα. Ὁ χορὸς, χορὸς, κ' ἡ καρδιά,
καρδιά. Ἀγαπῶ ἐκείνον ποῦ ἀγαπῶ, καὶ ἀν-
τιπαθῶ ἐκείνον ποῦ ἀντιπαθῶ.

Φέγγιας. Ἀχ, τί καλὰ! Ἐσὺ εἶσαι καλὰ;

Μάσσα. Βέβαια κ' εἶμαι καλὰ. Ἀμα οἱ
μουσαφίρηδες μας εἶναι καλὰ κ' ἐμεῖς χαιρό-
μεστε.

Γύφτος. (Μπαίνει. Τοῦ Φέγγια). Ἐνας
κύριος σὰς θέλει.

Φέγγιας. Ποῖς κύριος;

Γύφτος. Δὲν ξέρω. Ἐνας καλοντυμένος, μὲ
γούνα σαμουρένια.

Φέγγιας. Αἶ, πέ του νᾶρτη λοιπόν.

Ἀφρ. Ποῖς εἶναι αὐτὸς ποῦ σὲ γυρεύει ἐδῶ.

Φέγγιας. Ποῖς διάλογος τότε ξέρει! Ποῖς
ἔχει μαζὶ μου δουλιὰ;

Φέγγιας. (Μπαίνει ὁ Καρένιν). Ἀ, ὁ Βίχ-
τωρας! Ἐκεῖνος, ποῦ δὲν περίμενα ποτέ. Ἐλα
βγάλε τὴ γούνα σου. Ποῖς ἀγέρας σὲ φύσηξε κατ'
ἐδῶ; Ἐλα κάθισε. Ἀκου, τὴν «Ἀβράδυνη».

Καρ. Je voudrais vous parler sans
témoins.

Φέγγιας. Γιὰ ποῖο πράμα;

Καρ. Je viens de chez vous. Votre
femme m'a chargé de cette lettre et puis...

Φέγγιας. (Παίρνει τὸ γράμμα, τὸ διαβάζει,
κατσουφιάζει, κατόπι χαμογελά φιλόφρονα). Ἀ-
κουσέ με, Καρένιν, ἐσὺ βέβαια ξέρεις τί γράφει
τὸ γράμμα τοῦτο...

Καρ. Ξέρω καὶ θέλω νὰ σοῦ πῶ...

Φέγγιας. Στάσου, στάσου. Σὲ παρακαλῶ μὴ
νομίζῃς πῶς εἶμαι μεθυσμένος καὶ τὰ λόγια μου
εἶναι ἀσυνάρτητα, δηλαδὴ πῶς ἐγὼ εἶμαι ἀσυ-
νάρτητος. Εἶμαι μεθυσμένος, ἀλλὰ στὴν ὑπό-
θεση τούτῃ τὰ βλέπω ὅλα ἑξίστερα. Λοιπὸν τί
σοῦ ἀνάθεσαν νὰ μοῦ πῇς;

Καρ. Μοῦ ἀνάθεσαν νὰ σὲ βρῶ καὶ νὰ σοῦ
πῶ, ὅτι... ἡ... σὲ περιμένει. Σὲ παρακαλεῖ
νὰ τὰ ξεχάσῃς ὅλα καὶ νὰ γυρίσῃς σπίτι σου.

Φέγγιας. (Ἀκούει σιωπῶντας καὶ κοιτάζον-
τας τον κατάματα). Μὰ ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ κα-
ταλάβω γιατί μαθὲς σὺ;...

Καρ. Ἡ Ἑλισαβέττα Ἀντρέγεβνα ἔστειλε καὶ μὲ παρακάλεσε...

Φέγγιας. Λοιπὸν...

Καρ. Ἐγὼ δὲν ἔρχομαι τόσο ἀπὸ τὸ μέρος τῆς γυναίκας σου, ὅσο ἀπὸ τὸ μέρος τὸ δικό μου, νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ γυρίσης τώρα πίσω στὸ σπίτι.

Φέγγιας. Ἐσὺ εἶσαι καλῆτερος ἀπὸ μένα. Τί ἀνοησία! Δὲν εἶναι δύσκολο πρᾶμα νᾶναι κανεὶς καλῆτερος ἀπὸ μένα. Ἐγὼ εἶμαι τιποτένιος, ἐνῷ σὺ εἶσαι καλὸς ἄνθρωπος. Αὐτὸ νομίζω, καὶ δὲν ἔχω σκοπὸ ν' ἀλλάξω ἰδέα. Καὶ δὲν εἶναι γι' αὐτό, ποὺ δὲ θέλω νᾶρτω, ὅχι, παρὰ δὲν μπορῶ καὶ δὲ θέλω. . . Πῶς νὰ πάγω;

Καρ. Τώρα πᾶμε στὸ σπίτι μου. Ἐγὼ θὰ πάω νὰ τοὺς τὸ πῶ, πῶς θὰ γυρίσης καὶ αὐριο...

Φέγγιας. Καὶ αὐριο, τί; Πάντα, ἐγὼ θάμαι ἐγὼ, κι' ἐκεῖνη, ἐκεῖνη. (Πηγαίνει στὸ τραπέζι κοντὰ καὶ πίνει). Καλὸ εἶναι τὸ δόντι νὰ τὸ βγάζης μιὰ καὶ καλή. Ἐγὼ τὸ εἶπα, ὅτι ἅμα δὲ βαστάξω πάλι τὸ λόγο μου, μπορεῖ νὰ μὲ ἀφίση. Δὲν τότε βάσταξα λοιπὸν καὶ τέλειωσε!

Καρ. Τέλειωσε γιὰ σένα, ὅχι ὅμως καὶ γιὰ κείνη.

Φέγγιας. Περίεργο εἶναι νὰ φροντίζης ἐσὺ γιὰ νὰ μὴ διαλυθῇ ὁ γάμος. (Ὁ Καρένιν θέλει κάτι νὰ πῇ. Ἐρχεται κοντὰ ἡ Μάσσα. Τὸν διακόπτει). Ἄκουσε τί ὠραῖα τραγούδια. Μάσσα, τὸ «Λιέν». (Οἱ Γύφτοι μαζεύονται καὶ τραγουδοῦν. Ὁ Καρένιν κατσοφυιάζει. Κατόπι ρωτᾷ τι νὰ πληρώσῃ). Δῶσε καμιὰ εἰκοσιπεντάρα. (Ὁ Καρένιν πληρώνει). Πολὺ ὠραῖα. Τώρα τὸ «Λιέν». (Οἱ Γύφτοι τραγουδοῦν. Ὁ Φέγγιας κοιτάζει γύρο του). Ὁ Καρένιν τῶκοψε λάσπη. Ἄ στὸ διάβολο! (Οἱ γύφτοι σκορπίζονται. Κάθεται πλάι στὴ Μάσσα.) Ἐρεῖς ποιὸς εἶταν αὐτός;

Μάσσα. Ἄκουσα τὸ παράνομα του.

Φέγγιας. Εἶναι ἓνας λαμπρὸς ἄνθρωπος. Ἦρθε νὰ μὲ φωνάξῃ νὰ πάω στὸ σπίτι μου, στὴ γυναίκα μου. Ἐκεῖνη ἀγαπᾷ ἐμένα τὸν βλάκα κι' ἐγὼ νὰ τὴ κάνω.

Μάσσα. Αὐτὰ λοιπὸν ποὺ κάνεις δὲν εἶναι καλὰ πράματα. Πρέπει νὰ πᾶς στὴ γυναίκα σου. Πρέπει νὰ τήνε λυπηθῇς.

Φέγγιας. Ἐσὺ νομίζεις ὅτι πρέπει, ἐγὼ ὅμως νομίζω πῶς δὲν εἶναι ἀνάγκη.

Μάσσα. Αἶ, βέβαια, ἀν δὲν τὴν ἀγαπᾷς, τότε δὲν εἶναι ἀνάγκη. Μόνον ἡ ἀγάπη εἶναι ἀκριβή.

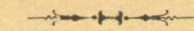
Φέγγιας. Ἐσὺ πῶς τὸ ξέρεις αὐτό;

Μάσσα. Θὰ πῇ πῶς τὸ ξέρω.

Φέγγιας. Φίλησέ με λοιπὸν. Αἶ σεῖς! Ἀκόμα μιὰ φορὰ τὸ «Λιέν» καὶ ὅστερα μπάστα. (Οἱ γύφτοι ἀρχίζουν τὸ τραγούδι).

Φέγγιας. Ἀχ, τί ὠραῖα! Φτάνει μόνο νὰ μὴν ξυπνήσῃ κανεὶς . . . ἔτσι νὰ πεθάνῃ.....

ΑΥΛΑΙΑ

ΠΡΑΞΗ Β'.

Εἰκόνα III

Δυὸ ἐβδομάδες ὕστερ' ἀπὸ τὴν Α' πράξη, στὸ σπίτι τῆς Λίζας. Ὁ Καρένιν καὶ ἡ Ἄννα Παυλόβνα κάθονται στὴν τραπέζα.

Καρ. Λοιπὸν;

Σάσσα (μπαίνει). Ὁ γιατρὸς εἶπε, πῶς πέρασε ὁ κίνδυνος; τώρα νὰ μὴν κρυώσῃ μόνο.

Α. Π. Ἡ Λίζα ἐξαντλήθηκε ὅλως διόλου.

Σάσσα. Εἶπε πῶς εἶναι ἓνας ἀδύνατος διφθερίτης (δείχνοντας τὸ καλάθι). Αὐτὸ τί εἶναι;

Α. Π. Ὁ Βίχτωρας ἔφερε σταφύλια.

Καρ. Μήπως θέλετε;

Σάσσα. Ἡ Λίζα τᾶγαπᾷ. Γέννηκε πολὺ νευρική.

Καρ. Βέβαια, δυὸ νύχτες χῶρις ὕπνο καὶ φαγί....

Σάσσα. (Χαμογελώντας). Μὰ καὶ σεῖς εἰστε τέτοιος.

Καρ. Ἐμένα μὴ βλέπετε. . . Ἐγὼ εἶμαι ἄλλο....

Γιατρός. (Μπαίνει μαζὶ μὲ τὴ Λίζα. Μὲ ὕφος ἐπιβλητικό). Ἐτσι, ἔτσι. Κάθε μισὴ ὥρα ἀλλάζετέ το, ἀν δὲν ἀνησυχῇ. Ἄν κοιμᾶται μὴ τὸν ἀνησυχᾷτε. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ λείψετε τὸ λάρυγγα. Ἡ θερμοκρασία τῆς κάμαρης νᾶναι πάντα σὰν τούτη. . .

Λίζα. Καὶ ἅμα ξαναπνίγεται;

Γιατρός. Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο. Μὰ ἂν πάλι πάθῃ κάτι τέτοιο, τότε θέλει τριψίμο. Ἐξὸν αὐτὸ μιὰ σκόνη τὸ πρῶτ' καὶ μιὰ τὸ βράδυ, τώρα θὰ τοῦ γράψω τὴ συνταγή.

Α. Π. Μήπως θέλετε τσαῖ, γιατρέ;

Γιατρός. Ὅχι εὐχαριστῶ. περιμένουν οἱ ἀρρώστοι. (Καθίζει κοντὰ στὸ τραπέζι. Ἡ Σάσσα φέρνει χαρτὶ καὶ μελάνη).

Λίζα. λοιπὸν, εἰστε βέβαιος πῶς δὲν εἶναι διφθερίτης;

Γιατρός. (χαμογελώντας) Πολὺ βέβαιος. (Γράφει).

Καρ. (τῆς Λίζας). Τώρα πιά, πάρτε τὸ τσαῖ σας ἢ κάλλιο πηγαίνατε νὰ ἡσυχάσετε, γιατί παρατηρεῖστε, τί μοιάζετε. . .

Λίζα. Τώρα ξαναζωντανεύω. Σᾶς εὐχαριστῶ. Νὰ

ἓνας ἀληθινὸς φίλος. (Τοῦ σφίγγει τὸ χέρι. Ἡ Σάσσα φεύγει θυμωμένη).

Καρ. Τὶ ἔκανα καὶ μ' εὐχαριστᾷτε;

Λίζα. Ποιὸς ἀγρυπνοῦσε τὶς νύχτες. Ποιὸς ἔφερε αὐτὴν τὴν ἐξοχότητα τὸ γιατρό.

Καρ. Ἐγὼ κι' ἔτσι εἶμαι πιά πληρωμένος, ἀφοῦ ὁ Μίκας δὲν ἔχει κανένα κίνδυνο καὶ τὸ κυριώτερο εἶμαι ξεπληρωμένος, μὲ τὴν καλωσύνη σας.

Λίζα. (Πάλι τοῦ σφίγγει τὸ χέρι καὶ γελᾷ δείχνοντας τὸ νόμισμα ποὺ ἔμεινε στὰ χέρι της.) Αὐτὸ εἶναι γιὰ τὸ γιατρό. Ἐγὼ ὅμως δὲν ξέρω πῶς τὰ τοῦ τὸ δώσω.

Καρ. Κι' ἐγὼ δὲν μπορῶ.

Α. Π. Τί, δὲν μπορεῖτε;

Λίζα. Νὰ πλερώνω τὸ γιατρό, ποὺ μοῦ ἔσωσε κάτι περισσότερο κι' ἀπ' τὴ ζωὴ μου. Νὰ τοῦ δίνω χρήματα γι' αὐτό.

Α. Π. Δόσε μου το ἐγὼ τὸ δίνω. Ἐγὼ ξέρω τὸν τρόπο. Πολὺ ἀπλά.

Γιατρός. (Σηκώνεται καὶ δίνει τὴ συνταγή.) Ἐτσι θὰ τοῦ δίνετε τὶς σκόνες αὐτές, μὲ νερὸ βρασμένο μέσα σ' ἓνα κοντάλι τῆς σουπας, ἀφοῦ τ' ἀνακατώσετε καλὰ καλὰ . . . (ἐξακολουθεῖ) . . .

(Ὁ Καρένιν κάθεται κοντὰ στὸ τραπέζι καὶ πίνει τσαῖ. Ἡ Α. Π. καὶ ἡ Σάσσα προσοδοδρομοῦνε λίγο).

Σάσσα. Δὲν μπορῶ νὰ βλέπω αὐτὲς τὶς σχέσεις τους. Σὰ νᾶναι ἐρωτευμένη μαζὶ του.

Α. Π. Καὶ τί παράξενο βλέπεις σ' αὐτό;

Σάσσα. Εἶναι ἀηδία!

Γιατρός. (Φεύγει χαιρετώντας χῶρια τὸν καθένα. Ἡ Α. Π. τὸν ξεπροβοδαίνει).

Λίζα. (Τοῦ Καρένιν). Ἀχ, τί χαριτωμένο ποὺ εἶναι τώρα! Μόλις ἔγινε καλῆτερα καὶ ἀρχισε νὰ χαμογελᾷ καὶ νὰ μιλᾷ. Θὰ πάω κοντὰ του. Ἀλλὰ δὲ θέλω ν' ἀφίσω κι' ἐσᾶς.

Καρ. Μὰ πιέτε τὸ τσαῖ σας καὶ φᾶτε κάτι.

Λίζα. Τώρα τίποτα δὲ θέλω. Ὑστερ' ἀπὸ τόσους φόβους, τώρα αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτό μου τόσο καλὰ. (κλαίγει μὲ ἀναφυλλητό).

Καρ. Ὅριστε, βλέπετε πόσο ἀδύνατη εἰστε;

Λίζα. Εἶμαι εὐτυχισμένη. Θέλετε νὰ τὸν ἰδῇτε;

Καρ. Βέβαια καὶ θέλω.

Λίζα. Πᾶμε λοιπὸν μαζὶ. (Φεύγουν).

Α. Π. Γιατί κατσοφύισες; Μὲ τέτοιον ὠραῖο τρόπο τοῦ τῶδωκα κι' ἐκεῖνος τὸ πῆρε.

Σάσσα. Ἀηδία! τὸν πῆρε μαζὶ τῆς στὴν κάμαρη τοῦ παιδιοῦ, σὰ νᾶναι ἀρραβωνιαστικὸς ἢ ἄντρας τῆς.

Α. Π. Μὰ ἐσένα τί σὲ πειράζει; Γιατί ἐρεθίζεσαι τόσο; Μπὰς κι' ετοιμάζουν νὰ τὸνε πάρῃς;

Σάσσα. Ἐγὼ; Αὐτόνα τὸ χαμένο; Προτιμῶ, κι' ἐγὼ δὲν ξέρω ποιόν, παρ' αὐτόν. Δὲ μοῦ πέρασε ποτὲ ἡ ἰδέα αὐτὴ ἀπ' τὸ κεφάλι. Ἐγὼ μόνο ἀη-

διάζω ποὺ βλέπω τὴν Λίζα ὕστερ' ἀπὸ τὸ Φέγγια νὰ πλησιάζῃ ἓναν ξένον ἄνθρωπο.

Α. Π. Τί, ξένος εἶναι; Φίλος ἀπ' τὰ παιδιὰ-τικά της.

Σάσσα. Naί, μὰ ἐγὼ βλέπω ἀπὸ τὰ χαμόγελά τους καὶ τὰ μάτια τους ὅτι ἀγαπιούνται.

Α. Π. Καὶ τί τὸ παράξενο; Ὁ ἄνθρωπος ἔλαβε μέρος στὴν ἀρρώστια τοῦ παιδιοῦ, συμπόνεσε, βοήθησε κι' ἐκεῖνη τὸν εὐχαριστᾷ. Κι' ἐξὸν αὐτό, γιατί τάχα νὰ μὴν ἀγαπήσῃ καὶ νὰ μὴν πάρῃ τὸν Βίχτωρα;

Σάσσα. Αὐτὸ θὰ εἶταν, φρένη! Ἀηδία!

Μπαίνουν ὁ Καρένιν καὶ ἡ Λίζα. Ὁ Καρ. χαιρετᾷ σιωπῶντας Ἡ Σάσσα φεύγει θυμωμένη.

Λίζα. (τῆς μητέρας της). Τί ἔχει;

Α. Π. Δὲν ξέρω, μὰ τὴν ἀλήθεια.

Λίζα. (Ἀναστενάζει).

ΑΥΛΑΙΑ

(Ἀκολουθεῖ)

N. Καστρινὸς

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Πιὸ καλὰ τρώγε μὲ ληστὴ παρὰ μὲ τοκογλύφο.

Ἡ ὁμορφιά εἶναι τὸ λουλούδι καὶ ἡ χάρη ὁ καρπός.

Δὸς τὸ δεσπότη τὸν παρὰ καὶ σὺ παπὰ μου βόσκα.

Ὁ βράχος κάνει φρύγανα καὶ τὸ χωράφι σᾶρι.

Θανάσης Κατραπάνης

JOHAN BOJER

Παρουσιάζεται στὰ μάτια τῆς πνευματικῆς Εὐρώπης σὰ σπάνιο φαινόμενο πρωτοτυπίας στὴ σύλληψη καὶ ἐκτέλεση τῶν ἔργων του, θαῦμα θελήσεως καὶ χαρακτήρος.

Πολλοὶ τὸν ὀνομάζουν Γκόρκυ τῆς Νορβηγίας καὶ ἴσως δὲν ἔχουν ἄδικο. Σὲ πολλὰ σημεῖα πλησιάζει τὸ Ρῶσσο ἐπαναστάτη. Ὅπως ἐκεῖνος, ἀφήνει μισὲς τὶς σκέψεις του νὰ τὶς ἀποτελειώσῃ ὁ ἀναγνώστης, ὅπως ἐκεῖνος, βλέπει τὴ ζωὴ νὰ ξετυλίγεται γύρω του μὲ τὶς καθαρότερες γραμμὲς καὶ τὰ δυνατότερα χρώματα καὶ μὲ μοναδικὴ ἀντικειμενικότητα χαράζει στὸ χαρτὶ μισοτελειωμένους σκέψεις, ποὺ ἔχουν πολλὰ φορὲς λέν πολλὰ περισσότερα ἀπὸ ἀνώφελες ἐπεξηγήσεις.

Ἀφήνει τὴ ζωὴ στὸ δρόμο τῆς καὶ ἀναλύει τὰ αἰσθήματα, διεισδύει στὶς σκέψεις, παρακολουθεῖ τὰ μικρότερα κινήματα. τὰ πιὸ ἀσήμαντα ξαφνίσματα

και τις πιο δισδιάκριτες ταραχές του προσώπου των ηρώων του χωρίς να τους βγάλει έξω από τον κύκλο που είναι μοιραίο να ζήσουν και να τους μελετήση χώρια, ψυχρά, σταματισμένους στο κενό, μετέωρους αποκρυσταλλωμένους, για ένα λεπτό, σε νεκρό κέντρο όπως μάς τους παρουσιάζει η συνθηματική ψυχολογία του Μπουρζέ. Σήμερα ο Johan Bojer είναι σαρανταδυό χρονών. Στη φλόγα επάνω της φιλολογικής παραγωγής και εντάσεως. Έχει να μάς παρουσιάσει αριστουργήματα, που δεν τα επισκιάζει όλος ο όγκος του έργου του Μπιόρσον.

*

Ο Johan Bojer δεκαοκτώ χρονών άρχισε να μαθαίνει γράμματα, είκοσιδύο χρονών έδωσε με άρκετη επιτυχία στο θέατρο του Τρανζέην ένα δράμα του μονόπρακτο, τη «Μιά μητέρα» και έπειτα από δυό χρόνια δημοσίευσε το θαυμάσιο μυθιστόρημα «Μιά συνοδεία», που στερέωσε τη φήμη του. Έπειτα κατά σειρά κάθε νέο του έργο σημείωσε και μια νέα επιτυχία στο φιλολογικό του στάδιο. «Η Θεοδώρα» του, «Ένα προσκύνημα» έξοχο έθνικό μυθιστόρημα, ένα ιστορικό δράμα ακόμη, το «Βρούτο», μια συλλογή διηγημάτων, «Άσπρα πουλιά», ένα μυθιστόρημα με βαθειά τη σφραγίδα του ρεαλισμού, ή «Μητροτής» και κυρίως το τέλειο ψυχολογικό αριστούργημά του «Η δύναμη της ψευτιάς». Ο Bojer είναι ρεαλιστής. Μά είναι ρεαλιστής κατά το δικό του τρόπο. Δέ μοιάζει ούτε το Ζολά, ούτε έχει διαβάσει τη φιλοσοφία του Κοντιγιάι όπως θέλησαν μερικοί να τον παρουσιάσουν ως κληροδόμο της ήθικης περιουσίας του πρώτου και ως ένθερμο οπαδό του δευτέρου.

Ο Bojer είναι βροσός επάνω στα βουνά και ψαράς στις μαγευτικές φιορδες πριν καταπιαστή να γράφει και να μάς ξαφνίσει με τη μοναδική καθαρότητα στην έκφραση και στην πρωτοτυπία του.

Η ζωή ξεδιπλώθηκε στην παρθένα ψυχή του απλή σε γραμμές και απλή σε χρώματα. Τους ανθρώπους τους είδε από κοντά και τους γνώρισε. Με μοναδική διεισδυτικότητα μελέτησε και διάβασε σε κάθε χαρακτήρα.

Η ποίηση που πλημμυρούσε μέσα του, ζητούσε τώρα διέξοδο. Είταν άγραμματος. Έπρεπε να μάθει να διαβάσει, να γράφει. Συλλογίστηκε. Είταν δεκαοκτώ χρονών.

Δίστασε λιγάκι. Έπειτα με θάρρος, με ακάματη θέληση οίχτηκε στον αγώνα.

Και το φτωχό παιδί των φιορδων έγινε σε τέσσερα χρόνια μέσα ο συγγραφέας ενός μονοπράκτου δράματος.

Δεν ξέρει κανείς τί να πρωτοθαυμάσει στο σιδερένιο αυτό χαρακτήρα. Το τάλαντο ή τη θέληση.

*

Ο Bojer διάβασε πολύ.

Ένας που τον συγκλόνισε για μια στιγμή είταν ο Δάντης και συλλογίστηκε ότι αν αποφάσιζε να γράφει μια «Θεία Κωμωδία» μπορούσε ίσως να δοξαστή και — ποιός ξέρει; — ν' απαθανάτιση το όνομά του. Γιατί εκείνο κυρίως που χαρακτηρίζει το έργο του είναι ο μέγας εγωϊσμός, που το διαπνέει.

Το Έγώ του υψώνεται τεράστιο όπως του Νίτσε, του Μωρεάς, του Μπαρρές.

Από το όνειρο που νανούρισε πολλές βραδιές το μυαλό του νέου Νορβηγού τον απόσπασε ή μεσουρανούσα δόξα του Ίψεν. Συλλογίστηκε ότι δεύτερη «Θεία Κωμωδία» κανένα κεφάλι όσο μεγάλο κι' αν είναι, δεν μπορεί να γράφει κι' αποφάσισε να μείνει Νορβηγός, όπως είταν και ν' ακολουθήσει τις κλίσεις του. Στο δράμα και στο μυθιστόρημα οι θρίαμβοι του είταν φρέσκοι. Δεν είχε παρά ν' απλώσει το χέρι για να δρέψει τους καρπούς των κόπων του.

Ένα πράμα τον έκανε να διστάζει ακόμα. Θα έφθανε τα ιδεώδη του ποτέ; Θα γίνονταν μεγάλος; Άξιζαν οι κόποι οι υπεράνθρωποι, που κατάβαλε για να γίνη ότι είταν; ή θα είταν προτιμότερο να μείνει βροσός στο σκοτάδι της άγραμματοσύνης με ήσυχη τουλάχιστον τη συνείδηση;

*

Πέντε χρόνια δέ φάνηκε στη μέση. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα κατάφαγε όσα βιβλία βρέθηκαν μπροστά του.

Ο Ούγκώ, ο Λεοπάρντι, ο Ζολά, ο Τολστόι, ο Χάουπμαν, ο Μαίτερλιγκ, ο Μπαρρές ήδραν το μεγαλύτερό τους θαυμαστή. Ο νατουραλισμός του Ζολά του έκαμε μεγάλη εντύπωση και σκέφτηκε για ένα λεπτό ότι ή πραγματικότης δεν μπορούσε να βρή πιστότερο κοτύλι. Έπειτα λίγο, λίγο, με τον καιρό κατόπι από μια φιλοδουλεμένη εξέταση, αντίληφθηκε ότι το έργο του Ζολά — μεγάλο σε πολλά μέρη, γιγάντιο σε άλλα — είταν προορισμένο να πέσει. Ψηλάφησε τις υπερβολές του — τερατώδεις κάποτε — τον άηδίασε ή χοντρή και αποκρουστική αλήθεια άλλων κομματιών και στάθηκε.

Πού είταν λοιπόν ή αλήθεια; στο πολύ αληθινό που αποκρούει κάποτε ή στη σχολαστικότητα, στην ψευτιά που φέρνει άηδία;

Τότε του άνοιξε τα μάτια ή μεγαλοφυΐα του Μπαρρές με τον ιδεαλορεαλισμό της.

«Νά είσαι ζωντανός, νά λές την αλήθεια. Τα αποκρουστικά μέρη, σκέπασέ τα μ' ένα νταντελνίο πέπλο ήθικης, αν θέλεις να ζήσουν τα έργα σου».

Είταν σαν αποκάλυψη. Ούτε ή «Απομίμηση του βίου του Χριστού» που του φάνηκε στην αρχή ως

το τελειότερο αριστούργημα του φανέρωσε παρόμοια αλήθεια.

Μετά τέσσερα χρόνια έβλεπε το φώς το **άληθινότερο**, μυθιστόρημα της Νορβηγικής ψυχής, «Η Δύναμη της ψευτιάς». Έργο λεπτοδουλεμένο, ζωντανό, ιδεαλιστικό και βαθύ μαζί, που δυσκολευόμαστε να το παραδεχθούμε ως αληθινό, γιατί είναι πολύ αληθινότερο, αναλυτικό, με δυνατές κονδυλίες, μεγαλόπρεπες και με άπειρα φιλοδουλεμένα πετράδια, σκεπασμένο με τον πέπλο έλαφρης όμίχλης, που μάς φέρνει από τη μακριά πατρίδα του. Πολλοί χαρα-

ΙΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

ΜΑΡΙΟΣ ΡΑΠΙΖΑΡΝΤΗ

Πέθανε τελευταίως στην Κατάνη της Σικελίας ένας από τους στερνούς Ιταλούς ρομαντικούς, ο ποιητής **Μάριος Ραπιζάρντη**.

Νέος, έγραψε την **«Παλιγγενεσία»**, ποίημα επαναστατικό σε δέκα τραγούδια, πολεμικό έγερτήριο σάλπισμα προς την κοιμούμενη τότε και δούλη Ιταλία. Έπειτα έγραψε τα είκοσι τραγούδια του **«Έωσφόρου»** εμπνευσμένα από το γειτονικό και αγαπημένο του ήφαιστειο, την Έتنا.

Ο Ραπιζάρντη είταν και καθηγητής από τους πιο διαλεχτούς, του πανεπιστημίου της Κατάνης. Έκει έδίδαξε πολλά χρόνια στη νεολαία της πατρίδας του, που τον έλάτρευε σαν πατέρα, και στην οποία μετάδωκε όλο τον ένθουσιασμό που ξεχειλίζει από τη ρομαντική του ψυχή.

Άγαπούσε, όπως και ο Ούγκώ, την ανθρωπότητα που πο- νεί και που δουλεύει κ' έτρεφε πίστη και έλπίδες για το μέλλον και την αποστολή της επιστήμης. Έλεγε με υπερηφάνεια: Έθρεψα το αίμα μου με τα έργα του Δάρβιν, του Σπένσερ, του Μπουχνερ, του Χαίκελ.

Η πιο ευνυχισμένη μέρα του ποιητή είταν όταν πήρε ένα γράμμα από τον Ούγκώ, έξοριστο τότε, Είτανε μια απάντηση στην αποστολή της **«Παλιγγενεσίας»**. Νά την:

«Εδιάβασα, κύριε, το ποίημά σας.

» Είστε ένας από τους προοδρόμους.

» Κρατάτε στα χέρια σας δυό λαμπάδες: τη λαμπάδα της ποίησης και της αλήθειας. Και οι δυό τους θα φωτίσουν το μέλλον.

» Το μέλλον είναι: ή Ρώμη στην Ιταλία και το Παρίσι στην Εύρώπη.

» Η μεγάλη Ιταλική καρδιά λαχταρίζει πέρα ως πέρα μέσα στο γενναίο σας έργο.

» Εγώ, παιδί της Ιταλίας όσο και της Γαλλίας, σάς στέλνω τ' αδελφικά μου συγχαρητήρια».

Λίγοι καθηγητές πανεπιστημίων θα μπορούσαν να δείξουν στους μαθητές και στους συναδέλφους τους ένα τέτοιο δίπλωμα.

ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΤΗΣ ΦΙΛ. ΚΡΙΤΙΚΗΣ

Το βραβείο της «Φιλολογικής Κριτικής» μοιράστηκε φέτος μεταξύ του κ. Μπαρρέ για μιá διατριβή του περί Ούγκι

κτήριαν τον Bojer για έκφυλο. — Το ίδιο δεν είπαν και για τον άμμοιο. Καμπύση οι δικοί μας; — Το ρεαλισμό του δεν τον έννοιωσαν, γιατί δεν είταν προσιτός σ' αυτούς. Οι λίγοι που νοιώθουν και μπαίνουν στο νόημα κάθε νέας αλήθειας στέκονται έκστατικοί μπροστά στο νέο φώς, που τους θαμβώνει, αποκαλπτοντας ένα σπάνιο τάλαντο και γονατίζουν σε μιá μοναδική θέληση και σ' ένα μεγάλο **χαρακτήρα**.

Πέτρος Νεβάδας.

και των κ. Καζάλς και Λερούζ για το έργο τους «Οι τελευταίες μέρες του Πάωλ Βερλαίν».

Το τελευταίο αυτό έργο, μιá λεπτομερής αναλυτική μελέτη της ζωής μάλλον, παρά του έργου του Βερλαίν, αφίνει στον αναγνώστη, μόλα τα νόστιμα και περίεργα επεισόδια που αναφέρει, μιá θλιβερή εντύπωση και γεννά ένα αίσθημα συμπαθείας για τον δυστυχισμένο ποιητή της **«Φρονιμάδας»**. Ίδου τα κεφάλαια που το αποτελούν: **Ο θάνατος του Πάωλ Βερλαίν. Το νοσοκομείο. Οι τελευταίες μαρτυρίες. — Ο Π. Βερλαίν στο σπίτι του. — Ο Π. Βερλαίν στο καφενείο. Οι φίλοι. — Ο Π. Βερλαίν διασκεδαστικός. — Διαφθορά και μυστικοπάθεια»**.

Το βιβλίο αυτό, οτολισμένο μ' ένα έξοχο πρόλογο του Μωρίς Μπαρρές, τυπώθηκε τελευταίως από τον Έρμη της Γαλλίας».

Ο ΣΑΤΩΜΠΡΙΑΝ

Ο Σατωμπριάν είναι τώρα στο Παρίσι ο άνθρωπος της ημέρας. Έστερ' από δύο τρεις μελέτες που γράφτηκαν τελευταίως για τον ένδοξο συγγραφέα των **Μαρτύρων**, αυτές τις μέρες εκδόθηκε ή **Αλληλογραφία** του από τον Λουί Θωμά. Η Αλληλογραφία αυτή, — πρώτη φορά μαζευτήκανε σ' έναν τόμο τα διάφορα γράμματα του Σατωμπριάν, θεωρήθηκε ως συμπλήρωμα των **Απομνημονευμάτων** και, χωρίς να τον αλλάξει, δίνει ζωηρότερο χρωματισμό στο χαρακτήρα του Μεγάλου Έποκόμη. Υπάρχουν μερικές λεπτομέρειες διάφορες από τις αντίστοιχες των **Απομνημονευμάτων**, αλλά κατά βάθος φαίνεται ή ίδια εθγενική φύση, με την έμφυτη αξιοπρέπεια, με τ' άρχοντικά τα φυσικά και με το θαυμάσιο προτέρημα, να κατορθώνει να μαγεύη τις νεότερες γενεές, διηγώντας στενοχώριες και απέλπισίες. Άλλά το σπουδαιότερο γεγονός σχετικά με τον πατέρα του ρομαντισμού, είναι ότι τον έδιάλεξεν ο φημισμένος κονφερανσιέ Ζουλ Λεμαίτρ για θέμα στις φωτεινές του διάλεξεις, που άρχισαν την περασμένη εβδομάδα στο Παρίσι. Έστερ' από τη μεγάλη επιτυχία που είχαν οι περασμένες διάλεξεις του για το Ρουσό και το Φενελόν, είναι φανερό ή άτυπομνησία των φιλολογικών κύκλων και για την τρίτην αυτή σειρά.

Ένα ολόκληρο χρόνο ο Λεμαίτρ έζησε με την άυστηρή πνευματική συντροφιά του Σατωμπριάν, που δεν εγνώριζε πριν καλά - καλά, και τις περιέγραψε σ' ένα συντάκτη του φαρισινοῦ «Χρόνου». Αντιγράφουμε μερικά σημεία:

«Ο Σατωμπριάν έγινε απολογητής του Χριστιανισμού, όχι τόσο από ειλικρινή πεποίθηση, όσο από καλλιτεχνικό γούστο και ίσως από μεγάλη φιλοδοξία. "Εννοίωσε καλά τη θρησκευτική τάση της εποχής του και το «Πνεῦμα του Χριστιανισμού» δεν είναι άλλο παρά μία καλλιτεχνική και επιτυχημένη actualité.

Ποτέ του δεν ἐγνώρισε τη χριστιανική ἀπλότητα και μετριοφροσύνη. Ἡ ματαιοδοξία του φτάνει κάποτε στο γελιοί: «Αν δὲν ὑπῆρχε Σατωμπριάν, εἶπε κάποτε, πόσο ἀλλοιώτικος θάταν ὁ κόσμος!» Τέτοια υπερβολική ἀγάπη τοῦ ἐγὼ δὲν ἐγνώρισαν οὔτε ὁ 17ος οὔτε ὁ 16ος αἰώνας. Μόνον ὁ Ρουσσώ ἐνοιῶσε τέτοιο ἐγώ· ὁ, ἄλλ', ὁ Σατωμπριάν τὸν ξεπέρασε.

Ὁ Δεμαίτρ βρῖσκει τὸ θρησκευτικὸ ὕφος τοῦ Σατωμπριάν ἀνιάρῳ. Τὰ πιὸ εὐχάριστα ἔργα του εἶναι: ἡ *Ἀταλὰ*, ὁ *Ρενέ*, οἱ *Νατοῆς* καὶ τὸ ἔκτο κεφάλαιο τῶν *Μαρτύρων*. Ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερο ἔργο του εἶναι, κατὰ τὸ Δεμαίτρ, τ' *Ἀπομνημονεύματα*. Σ' αὐτὰ φαίνονται τὰ μεγαλύτερα προτερήματα τοῦ ὕφους τοῦ Σατωμπριάν, πού εἶχαν τόσο σημαντική ἐπίδραση στὴν κατόπιν φιλολογία. Κανεῖς πρὶν ἀπὸ αὐτὸν δὲ ζωγράφιζε μὲ τέτοιο χρωματισμὸ καὶ μὲ τόση ζωὴ τὰ φυσικὰ φαινόμενα, τὰ ὁμορφα τοπεῖα, τὶς περασμένες εὐμορφίες τῶν πεθαμένων πολιτισμῶν. Κοντὰ στὴ διαύγεια καὶ στὸν πλοῦτο τῶν εἰκόνων, ὁ Σατωμπριάν μόρφωσε τὸ στυλ του καὶ μὲ καινούρια προσόντα, ἄγνωστα πρὶν σ' αὐτόν, τὴ μουσικὴ τῆς φράσης, τὸ χάδι καὶ τὴν αἰσθαντικότητα τῆς λέξης καὶ τῶν ἤχων.

Καὶ ὁ ἀπολογητὴς αὐτὸς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐμπνευσε στοὺς συγχρόνους του τὴν ἀγάπη τῆς ἀρχαίας εἰδωλολατρικῆς φιλολογίας. Στὸ τέλος τοῦ βίου του ξανάγινεν εἰδωλόλατρες. Μιὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖες φράσεις τῶν *Ἀπομνημονευμάτων* του εἶναι ἡ ἐξῆς: «Κυνθία, τὸ μόνον ἀληθινὸ πρᾶγμα στὸν κόσμον, εἶναι ἡ εὐτυχία πού μοιροῦναι σ' ἀπολάψης». Θαρρεῖ κανεῖς ὅτι ὁ χριστιανὸς προσκυνητὴς τοῦ *Δρομολογίου* δὲν ἐπήγεν ἀπ' «τὸ Παρίσι στὴν Ἱερουσαλὴμ» παρὰ γιὰ νὰ σταματήσει στὴν Ἀθήνα. Ἐστόλισε τὸ Γολγοθᾶ μὲ τὶς εὐμορφίες τοῦ ἀρχαίου Πανός.

Ο ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Γίνηκε καὶ φέτος ὁ δραματικὸς διαγωνισμός. Ὅπως πέρασε καὶ τὶς ἄλλες χρονιές κανένα ἔργο δὲν κρίθηκε ἄξιο τοῦ βραβείου. Τὴν περασμένη Κυριακὴ ὁ εἰσηγητὴς κ. Ὑδ. Ἀντρεάδης διάβαζε τὴν ἐτυμηγορία. Μὰ πρὶν νὰ μᾶς πῇ τὸ ἀποτέλεσμα μᾶς ἀράδιασε, κατὰ τὰ συνειθισμένα ἓνα σωρὸ σοφίες γιὰ τὸ ἀρχαῖο δράμα καὶ τὴν ιδέα του πὼς ἐννοεῖ νὰ γίνεται σήμερα τὸ δράμα. Ἡ ιδέα του αὐτὴ δὲν εἶταν καινούρια. Μᾶς τὴν κουδούνισαν πολλοὶ σταυτιά μας. Εἶναι ἀπὸ κείνες τὶς σκουριασμένες ιδέες, πού εἶχαν πρὸ σαράντα καὶ πενήντα χρόνια οἱ κριτικοὶ μας, πού σήμερα μυρίζουν πτωμαῖν καὶ πού κάνουν νὰ μακαρίζουμε ἐκείνους πού τὶς γεννοῦνε γιὰ τὴν ἀμάθεια τὸς προπόντων. Ἀλλὰ τοὺς καλοθυχεῖς καὶ γιὰ τὴν γνώμη πού ἔχουνε γιὰ τὸ *νοήμον κοινόν*, ὅτι δηλ. ἔχει τὴν ὁρεξὴ νὰ τοὺς ἀκούῃ νὰ ξεθάψουν πολυχρονίτικες ιδέες καὶ νὰ τὶς παρουσιάζουν γιὰ καινούριες. Νὰ ἐκθέτουν μὲ ρητορικὸ στόμφο καὶ μὲ ρητορικὰ σχήματα ὅτι κακὰ ἀντιλήφθηκαν οἱ κοντινοὶ πατέρες μας γιὰ τὸ δράμα καὶ γιὰ τὴν τέχνη καὶ τὶς αἰσθητικὲς πού εἶταν νέες στὴ Γαλλία πρὶν ἀπὸ ἑκατὸν πενήντα χρόνια. Ὅτι ἔκανε ὁ κ. Ἀντρεάδης τὴν περασμένη Κυριακὴ, τὸ ἔκαναν κ' οἱ προκατόχοί του, μὲ περισσότερη ἴσως φορτικότητα καὶ μὲ πιὸ πολὺ δοκισοφία. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀμαρτωλὸς ὁ κ. Ἀντρεάδης. Εἶναι ὅμως ἀμαρτωλὸς ὁ Σύλλογος

πού ἀνέχεται νὰ γίνονται τέτοια πράγματα, χωρὶς νὰ τοῦ δίνουν κανένα ὄφελος. Ἀπ' ἐναντίας τὸν κάνουν πιὸ γελοῖο ἀκόμη. Ὁ Σύλλογος πρέπει νὰ πῇ στοὺς κριτὲς πού διορίζει κάθε χρόνο. Ὁ δραματικὸς διαγωνισμὸς δὲν πρέπει νὰ λαμβάνεται ὡς ἀφορμὴ ἀπὸ τὸν τυχόντα, πού ἔτυχε ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸν παπποῦ του δυὸ λέξεις γιὰ τὸ δράμα. ν' ἀνεβαῖν στὸ βῆμα τοῦ Συλλόγου καὶ νὰ μᾶς ἀραδιάζῃ τὶς πιὸ χοντροκομμένες ιδέες καὶ θεωρίες γιὰ τὸ δράμα. Γιατὶ εἶσαι ρε-ζιλερόμαστε. Τί θὰ πῇ δράμα, εἶναι σήμερα γνωστὸ παντοῦ. Δράμα θὰ πῇ ἓνα ἔργο πού παίζεται στὸ θέατρο καὶ ἔχει τραγικὴ ὑπόθεση. Ὅπως κωμῳδία θὰ πῇ ἓνα ἔργο πού παίζεται στὴ σκηνὴ καὶ ἔχει κωμικὴ ὑπόθεση. Τώρα τὸ ποῖα εἶναι ἡ τεχνολογία τὸν δὲν ἐνδιαφέρει. Φτάνει νὰ στέκεται στὴ σκηνὴ καὶ νὰ ἐκπληρώνει τοὺς ὅρους. Διδασκαλίες ἄλλες δὲ χρειάζονται καὶ ἐπιδείξεις. Καὶ νὰ εἶταν τοῦλάχιστο τὰ ἔργα πού κρινόνταν τίποτα; Ἀπὸ τὸ τίριγμα τῶν ποντικῶν παίρνουμε ἀφορμὴ νὰ μιλήσουμε ἀπεραντολογώντας γιὰ τὸ μυκηθμὸ τοῦ λεονταρίου.

Γιάννος Γαρμπῆς

Η ΔΙΔΑΞΗ ΤΟΥ κ. ΚΩΝΟΥ

Τὴν περασμένη Κυριακὴ, πρὶν ἀπὸ τὴ συνεδρία τοῦ δραματικοῦ ἀγώνος, ὁ γιατρὸς κ. Κῶνος ἔκαμε τὴν πρώτη του διδασκαλίαν. Ἀπλά, φυσικά, ζωντανά, χωρὶς ἐπιδείξεις καὶ σχολαστικισμούς, ὁ καλὸς ἐπιστήμων μίλησε γιὰ τὸν «ἐγκέφαλον» καὶ ἀπόδειξεν ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ ὄργανον τῆς ψυχῆς. Ἐπαρουσίασε πίνακας, ἀνάφερε ἀτομικὰς του παρατηρήσεις καὶ θὰ κατευχαρίστησε δὲν ἀμφιβάλουμε τὸ προσεκτικὸν τοῦ ἀκροατήριου πού τόσο σπάνιες τοῦ δίνονται εὐκαιρίες γιὰ ν' ἀκούῃ τέτοια ἐπιστημονικὰ μαθήματα.

Ἐλπίζουμε καὶ τὸ εὐχόμεσθε μὲ ὅλη τὴν καρδιά μας νὰ εὐτυχίσουνε νὰ ξανακούσουμε τὸ σοφὸ καὶ εὐγλωττο ἐπιστήμονα.

Ο ΡΕΝΙΕ ΑΚΑΔΗΜΑΓΙΚΟΣ

Στὶς 5 τοῦ μηνὸς αὐτοῦ ἔγινε ἡ ὑποδοχὴ στὴ Γαλλικὴ Ἀκαδημία τοῦ συμβολιστῆ ποιητῆ Ἀνρὴ ντε Ρενιέ, διαδόχου τοῦ Βογκνέ.

Ὁ ντε Ρενιέ, στὸ λόγο πού ἔβγαλε, μίλησεν πρῶτα γιὰ τὸν ἀγαπημένον του δάσκαλον, τὸν ἐνδοξο ποιητὴ τῶν «Τροπαίων» Ἐρεντιὰ, κ' ἐξέφρασε μιὰ δίκαιη λύπη πού δὲν ἔζησε γιὰ νὰ τὸν ὑποδεχτῇ ἐκεῖνος ἀνάμεσα στοὺς «ἀθανάτους». Ἐπειτα, καθὼς ὑπάρχει συνήθεια, ἐξιστόρησε τὴ ζωὴ κ' ἐπλέξε τὸ ἐγκώμιον τοῦ προκατόχου του, τοῦ δοξασμένου συγγραφέα τοῦ «Ρωσικοῦ Μυθιστορήματος». Πραγματικῶς, περισσότερον ἀπὸ τὸ Μεριμέ καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλον, ὁ Ε. Μ. ντε Βογκνέ ἔκανε γνωστὴ τοὺς Γάλλους τὴ ρωσικὴ φιλολογία. Ὁ Τολστόν, ὁ Δοστογιέφσκυ, εἶταν σχεδὸν ἄγνωστος πρὶν ἀπὸ αὐτόν. Ὁ Βογκνέ γνωρίζοντας τοὺς λεπτοὺς καὶ κομψοὺς αὐτοὺς τεχνίτες στὴν πατρίδα του, ἔδειξεν, ὅπως εἶπεν ὁ Ρενιέ, ὅτι ἡ *κρίσις* ὅπου βρίσκονταν τὸ γαλλικὸ μυθιστόρημα, δὲν εἶταν ὅλως διόλου ἀδιέξοδη. Στὸ στενὸν καὶ χυδαῖον νατουραλισμὸν πού ἐβασίλευε τότε στὴ Γαλλία, οἱ νεοφερμένοι ἐκεῖνοι ρῶσοι ἔβαζαν ἀντιμέτωπον ἓνα ἰδεαλιστικὸν ρεαλισμὸν πού ἐπέτρεπε τὴν ποιησὴν νὰ συντροφεύῃ τὴν παρατηρητικότητα.

Στὸ λόγο τοῦ ντε Ρενιέ ἀπάντησεν ὁ κ. Ἀλμπέρ ντε Μέν.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Τύποις Ρ. ΣΑΚΓΙΑΝ